TEHETSÉG '84

LÁNY, CITROMSÁRGA ÖVVEL

Vannak sportok, amelyekre azt mondják: nem való nőknek. A lány citromsárga övvel ilyen sportot űz. Cselgáncsozik, s a kemény sportág első világbajnokságára készül

A női cselgáncs vidéki fellegvára a Sződi SK. A szakosztályt a sződi Virágzó Tsz, a községi tanács és a helyi általános iskola patronálja. Az alig egy esztendeje alakult szakosztály máris egy vitrinre való érmet gyűjtött.

A siker kovácsa Fogassy Dénes, aki óriási lelkesedéssel fogott munkához. Rövid idő alatt pezsgő szakosztályi életet varázsolt a kis községbe, ahol addig csak hírből ismerték a sportágat. A tömött bajuszú, fiatal mester mellesleg a Pest megyei Cselgáncs Szövetség titkára és az országos női szakbizottság tagja is.

A sződi általános iskola tornatermében remek körülmények között készülhetnek a versenyzők.

Kovács Mária különös elánnal dolgozik. Nem véletlenül; a novemberi, bécsi világbajnokságra készül.

A 16 éves, 158 centi magas, 53 kilós lány az edzőjével iskolázik. Az alacsony, törékenynek tűnő cselgáncsozó hölgy látszólag könnyedén dobálja nála két fejjel magasabb, mázsás mesterét. Jó fél órán keresztül röpködnek. Mert nemcsak az edző vállalja a homokzsák szerepét, Kovács Mari is gyakran nyekken a tatamin...

Edzés után egy kis beszélgetésre invitálom.

Nem titkolja, első interjúja helyett szívesebben cselgáncsozna. Ezt azonban e sorok írója nem vállalná.

Miután kifújja magát, leül mellém a „vallató" padra.

— Mindent Gergelynek köszönhetek — mutat az edzőjére. — Amikor eljött az iskolába toborozni a lányokat, rögtön jelentkeztem. Rajtam kívül több tucatnyian jöttek, de nem sokan vállalták a kemény edzéseket. Abból a társaságból mindössze ketten maradtunk.

— Mi az, ami téged itt tartott?

— Kíváncsi voltam, hogy mire vagyok képes. Amíg a barátnőim a strandra jártak, én a tornateremben saját levemben főttem. A sok melónak meglett az eredménye, az 5 kyus vizsgán megszereztem a citromsárga övet. Három hónapi versenyzés után meghívót kaptam a Kilián telepi edzőtáborba. Az első országos ifjúsági versenyemen első helyet szereztem. A kezdeti sikerélmények egyre fokozták az ambíciómat. A cselgáncsozás elsajátítása önbizalmat és tekintélyt adott. Amikor elterjedt a híre, hogy milyen eredményeket értem el, a fiúk megkülönböztetett tisztelettel bántak velem. Úgy érzem, hogy az osztálytársaim is felnéznek rám.

— Egyszóval nem ijedsz meg a saját árnyékodtól?

Nevet:

— Nyugodtan végig merek menni a sötét falun, nem félek, hogy megtámadnak. Pedig korábban még a sötét szobában is féltem...

— Mit szólt a környezeted, hogy ezt a sportot választottad?

— Próbáltak lebeszélni: nem lányoknak való sport ez. A szüleim enyhén szólva nem rajongtak a lányuk új passziójáért. Ám, amikor jöttek az eredmények, ők szurkoltak nekem a legjobban.

— Valóban nem lányoknak való sport?

— Miért ne volna az? — kérdez vissza. — Egy nőnek fokozottabban szüksége van az önvédelemre. Aztán ez egy fair sportág, szemtől szembe folyik a küzdelem. Nincs bundázás, az nyer, aki értékesebb dobást tud végrehajtani az ellenfelén.

— Neked mi a specialitásod?

— A támasztott gáncsdobás. Pontjaim nagy részét ezzel a dobásfajtával szerzem.

— Melyik eredményedre vagy a legbüszkébb?

— Nemrég Bulgáriában a női válogatott tagjaként megnyertem egy jelentős nemzetközi versenyt.

— Mennyit keres egy hozzád hasonló menő cselgáncsozónő?

Jót nevet a kérdésen:

— Egy fillért sem. Hanem 150 forintot fizetünk, hogy sportolhassunk! A női cselgáncsozókat nálunk egyáltalán nem kényeztetik el.

— Nem gondoltál arra, hogy más sporttal is megpróbálkozzál?

— Régebben sok mindent csináltam. Amióta cselgáncsozni járok, csak ez a sport érdekel. Nagy dolognak tartom, hogy tagja vagyok a világbajnokságra készülő keretnek.

— Amikor nem vagy a tatamin, mivel foglalkozol?

— Ruhaipari szakközépiskolába járok.

— Mi érdekel még különösen?

— Az olvasást tartom a legjobb kikapcsolódásnak.

— Fiúk?

Széttárja a karjait:

— Ilyenkor világbajnokság előtt?

Világos! Dobja őket...

Kép és szöveg:
Kemény György

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI: FULEKI JÁNOS

OKTÓBERI KIRÁNDULÁSOK. Reméljük, hogy az október még sok-sok napsütéssel ajándékoz meg bennünket. A szabad idődet ne a szobádban töltsd el, hanem barangolj minél többet a természetben. Rejtvényeink között talán még ötleteket is találsz a kirándulásaidhoz.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, részt veszel a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: október 15. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

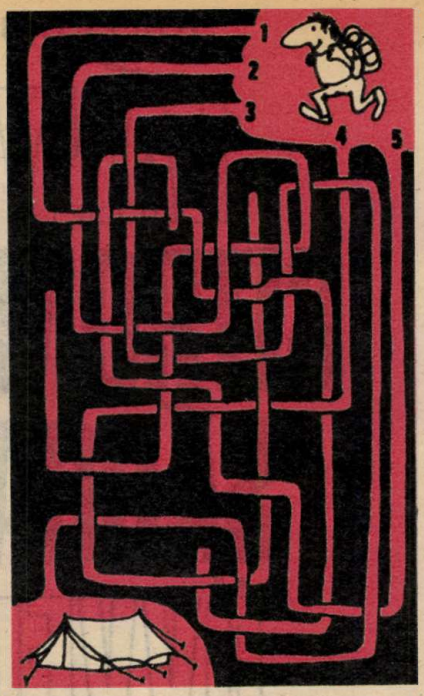

A TURISTA szeretne már egy kicsit pihenni. De nem tudja, hogy melyik úton juthat el a sátorhoz. Segíts neki!

Reggel 8 órakor indultunk el. Mikor kiértünk a városból egy mellett mentünk el. Nem messze volt egy , nem álltunk meg. A -nál jobbra fordultunk. Meredek úton értük el a -t. Gyönyörű vidék! Láttunk egy -t és egy -et. Egy óra múlva eljutottunk egy -hoz. Szétnéztünk benne. Továbbmenve egy mellett vitt el az út. Megéheztünk. Szerencsénk volt. Láttunk egy -ot. Bementünk. Sok pénzt költöttünk. Kis pihenő után elindultunk a -hoz. Majdnem eltévedtünk. Utána megnéztük a közeli -tót, majd megpihentünk a -nál. Nem sokkal attól a . De akkor már alig álltunk a lábunkon. Szerencsére közel volt a . Este értünk haza. Éjjel nagyon jól aludtunk.

TÚRATÖRTÉNET. A József Attila raj az egyik vasárnap reggel hosszabb túrára indult. Rengeteget gyalogoltak, de megérte. Sok mindent láttak. A krónikás egy kicsit lerövidítette a naplót, mégpedig a térképjelek segítségével. Pedig ez volt a lényeg. Reméljük, te megtudod, hogy mi volt az a tizennégy hely, amely élményt nyújtott nekik.

BUDAI TOTÓ

Ha jól ismered a Budai-, és a környékén levő hegységeket, akkor könnyen kiválaszthatod a kérdésekre a jó feleletet.

1. Milyen magas az Oszoly?
1: 286 m, x: 329 m, 2: 386 m.

2. A Budai-hegységnek melyik a legmagasabb pontja?
1: János-hegy, x: Nagy-Kopasz, 2: Kutya-hegy.

3. Hol van az Urak asztala?
1: a Visegrádi-hegységben, x: a Fekete hegyekben, 2: a Hosszú-hegy mögött.

4. Melyik hegycsúcs van északabbra?
1: Nagy-Villám, x: Prédikálószék, 2: Nyerges-hegy.

5. Hol van turistaház?
1: Nagy-Szénáson, x: Zsíros-hegyen, 2: Csúcs-hegyen.

BETŰREJTVÉNYEK.

Megfejtésük nem nehéz, hiszen mindegyik jól ismert és kedvelt kirándulóhely.

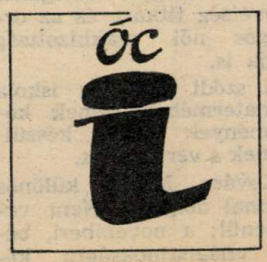

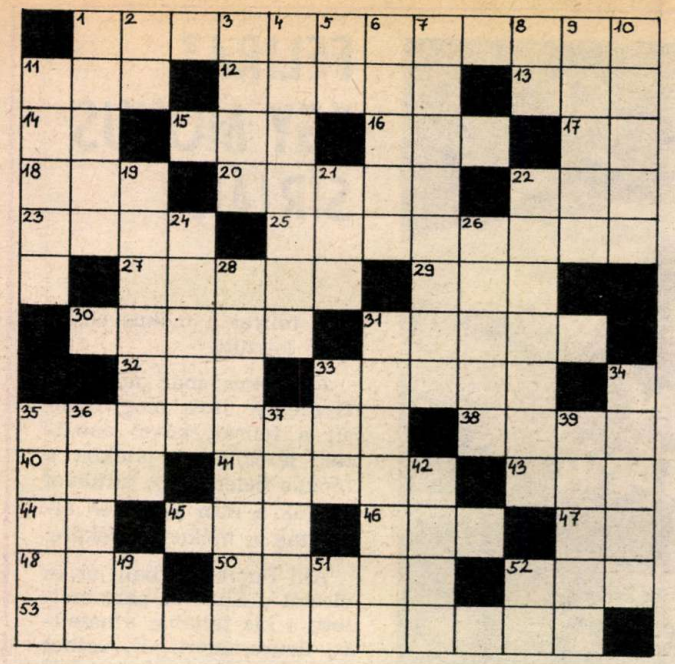

ERDŐJÁRÓK. A Vadvirág őrs vezetője hétvégi erdei kirándulásra hívta társait. Mikor megkérdezték tőle, hogy mi lesz a részletesebb program, így válaszolt: „Csak az, hogy mozogjunk és ...” A hiányzó mondat első szavát a vízszintes 1., a második, harmadik szavát pedig a vízszintes 53. sorban találod meg. (A mondat tehát három szóból áll.)

VÍZSZINTES: 1. A mondat folytatásának első szava (zárt betűk: I, S). 11. Hegyi erődítmény. 12. A Lett Köztársaság fővárosába való. 13. Állat ismert idegen szóval. 14. Szitában van! 15. Ereinkben kering. 16. Víg betűi, keverve. 17. Kínai autók jelzése. 18. Összedőlt épület. 20. Japán rádiómárka. 22. Enélkül nem teljes az arasz (régi hosszmérték). 23. A kirakatban ezek is láthatók. 25. Országunk északkeleti megyéjében él. 27. A felsőruha népies neve. 29. Némethy Zengő Géza. 30. Két betűt „lefaragtunk” a gyertyából. 31. Endrődd el egyesült Békés megyei város. 32. Itt tanítják az autóvezetést. 33. Szovjet, albán és uruguayi autók jelzése. 35. Lesújtó, elszomorító (például az ének vagy a történet). 38. Gyümölcs. 40. I. A. I. 41. Vissza: a legnagyobb földrész. 43. Ilyen rend is van. 44. Ráma egynemű betűi. 45. Vissza: folyékony vagy légnemű anyagot vezetnek benne. 46. Három, ismert, idegen szóval (vissza: betűt vetett). 47. Morzehang. 48. Kevert ásó. 50. Juhász Gyula is így írta le a „tápéi”-t, visszafelé. 52. Kihullt a haja. 53. A mondat második és harmadik szava (zárt betűk: S, G).

FÜGGŐLEGES: 1. Tábori lak. 2. A zairei autók jelzése. 3. Szőlősajtoló. 4. A pontyfélék családjába tartozó, Dél-Amerika trópusi vizeiben élő ragadozó, vérengző halfajta (felesleges: n). 5. Aggtelek bejárata! 6. Becézett nagyszülő. 7. Mértéktelen mulatozás. 8. Huzal közepe! 9. Vissza: francia folyó neve kiejtve. 10. Dunántúli faluban készült jármű. 11. Színe szép, illata jó. 19. Kiképzett űrhajós (Béla). 21. Kettőzve: öregasszony. 22. Távoli évszázadok. 24. Ha kapar, neki is jut valami. 26. Mondott valamit, régiesen. 28. Szeged vidéki festő volt. Keresztnevének kezdőbetűjével. 31. Egy rajzfilmsorozat népszerű hőse. 33. Ragadozó madár. 34. Oktat, nevel. 35. Majdnem zsiráf! 36. Vissza: Olaszország fővárosában él. 37. Becézett Lászlóm, visszafelé. 39. Tapogatva keresgél. 42. Félni kell-e tőle? 49. Téli sport. 51. Péceli Erzsébet. 52. Növényrész.

A 21. SZÁM MEGFEJTÉSEI: PONTOSSÁG: A: Ady Endre, B: Váci Mihály, C: Arany János. – MEGFIGYELÉS: 1–E, 2–D, 3–C, 4–B, 5–A, 6–F. – MEGGONDOLTSÁG: A kerékpáros más járműhöz nem kapaszkodhat. – KERESD A TITOK NYITJÁT!: Kékes, Barnabás, Piroska. – EGY SZÓ: türelem. – EGY KIS LOGIKA: 153. – ALAPOSSÁG: Az 1-es és a 6-os azonos.

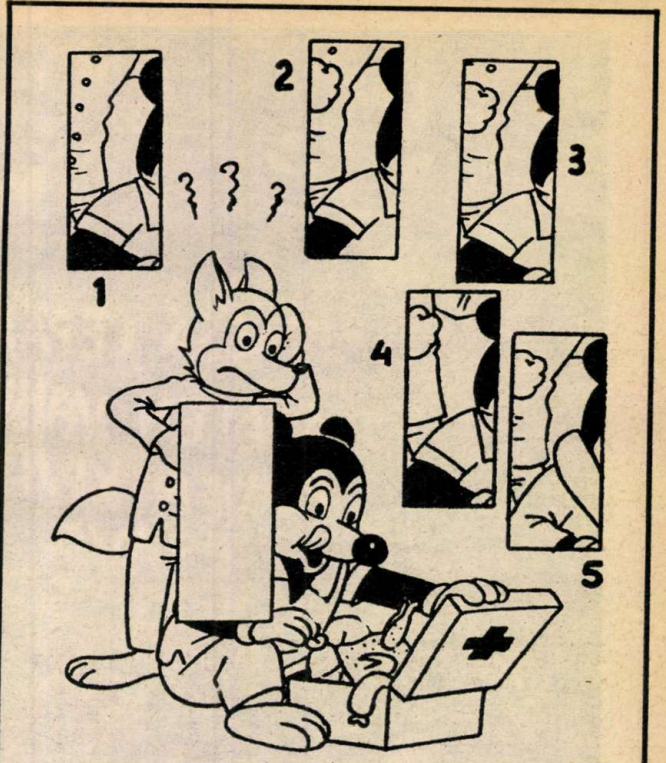

MÚZÓÉK A SZABADBAN. Micsoda ravasz két kölyök ez a Placid és Múzó. Az egészségügyi ládájukba sült csirkét csomagoltak. Szerencsére nem történt bajuk. Így hát neked más feladatod nincs, mint az, hogy állapítsd meg: az üres téglalapba hányas számú részlet illeszthető be!

EZT A NÉGY REJTVÉNYT csak úgy tudod megfejteni, ha a betűit színesre fested. Hogy milyen színűre? Könnyű a dolgod, hiszen benne van a nevükben. Íme: 1. 521 méter magas csúcs Leányfalu közelében. 2. Aki Zánkán járt már, jól ismeri. 3. A Visegrádi-hegységben találod meg. 4. Veszprém megyei falu.

SAKK

Alábbi feladványunk két (2) lépéses. Ez azt jelenti, hogy meg kell találni a kulcslépést, vagyis fehérnek azon kezdőlépését, amely után bármit is válaszol fekete, a mattot nem tudja védeni. Megoldásként csak ezt a kulcslépést kell megírni!

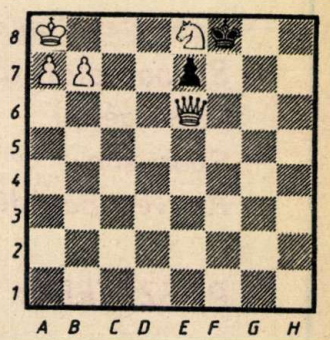

Ismét felhívjuk a figyelmet arra, hogy az 1934/35-ös tanévben közlésre kerülő feladványok megfejtésére a Budapesti Sakkszövetség versenyt ír ki. A legeredményesebb fejtők 1935 júniusában sakk-könyvjutalomban részesülnek.

Földeák Árpád

FELIRAT EGY MÓKUS SÍRJÁN

A felirat a mókus emlékére készült.

A mókus már nem él. Gyerekek ölték meg, tudósít a felirat, kővel dobálták, játékból. A játékba a mókus belehalt. A sírkövet maguk a finn gyerekek állították a mókus emlékére.

Aki Finnországban jár, és elsétál a Sibelius-park mellett, s kis fahídon áthaladva Seurasaarira ér, vethet egy pillantást erre a kőre. Nem faragták, úgy tették le, ahogy a természet alakította, oldalára került csak föl az írás.

A szikla előtt, a mókus sírján mindig friss a virág.

M. A.

JÖN A PIF–PAJTÁS MAGAZIN!

A TARTALOMBÓL:

- *A jövendölés tudománya*
- *Lángelmék álmai*
- *Gépesített fantázia*
- *80 nap alatt a Föld körül (képregény)*
- *Sport-show*
- *Rejtvényparádé*

— POSZTEREK:

- *Kóbor János*
- *R–GO*
- *Kovács Kriszta*
- *Michel Platini*

BUDAPESTEN HARCOLTUNK 5

CSILLIK GÁBOR önéletírásából összeállította CS. HORVÁTH TIBOR, rajzolta ZORÁD ERNŐ

AZ OKTÓBER VÉGI NAPOKBAN MIND NYOMOTTABB LETT A HANGULAT VÁROSSZERTE. CSAK A NYILASOK HANGOSKODTAK. EGY ESTE, AMINT RENDES SZOKÁSUNK SZERINT A NAGYKÖRÚTON CSATANGOLTUNK, FELTŰNT, HOGY A 32-ESEK TERÉN, A KÖRZETI NYILAS SZÉKHÁZ ELŐTT NAGY A SÜRGÉS-FORGÁS.

36

A BITANGOK RABLOTT HOLMIN OSZTOZKODTAK. HAMAR MEGSZÜLETETT A DÖNTÉS...

37

MEGTORLÓ AKCIÓT ALKALMAZUNK!

A NYILASOK, ÚGY LÁTSZIK, ÖSSZEVESZTEK A „SZAJRÉN", A MARAKODÁS MINDEN FIGYELMÜKET LEKÖTÖTTE, EZ KEDVEZETT NEKÜNK. A KABÁTUNK ALÁ REJTETT, HÁROM-HÁROM ÖSSZEKÖTÖZÖTT KÉZIGRÁNÁTOT MAROKRA FOGVA MEGKÖZELÍTETTÜK A HÁZAT. AZTÁN SZIR JELT ADOTT...

38

39 A KITŰNŐEN SIKERÜLT ROBBANTÁST HAMAROSAN KÖVETTE EGY MÁSIK. MEGTUDTUK, HOGY A SZOCDEM PÁRT VII/2 KÖRZETI HELYISÉGÉT, AHOL VALAHA ANNYI KELLEMES DÉLUTÁNT TÖLTÖTTÜNK, A NYILASOK BITOROLJÁK. ÁGGAL MENTÜNK FELDERÍTENI A HELYSZÍNT.

CSAKUGYAN BEFÉSZKELTÉK MAGUKAT. SZÉT KELL CSAPNUNK KÖZTÜK, KÜLÖNBEN AZT SEM ÉRDEMELJÜK, HOGY ÉLÜNK!

HA MÁR OTT VOLTAM, AZ ANGYALFÖLDÖN, NEM ÁLLTAM MEG, HOGY HAZA NE LÁTOGASSAK. SZÜLEIM ÉS MARGIT NŐVÉREM SZAVAI MÉG JOBBAN FELPAPRIKÁZTAK.

MINDENÜTT CSAK ÁRPÁDSÁVOS ALAKOKAT LÁTNI!

SZAGLÁLÓDNAK MINDEN TISZTESSÉGES EMBER UTÁN, FENYEGETŐDZNEK.

40

ALIG TUDTAM MEGÁLLNI, HOGY KI NE MONDJAM: ÉPPEN MOST KÉSZÜLÜNK EGY KIS VISSZAVÁGÁSRA A BARÁTAIMMAL. DE NEM SZÓLHATTAM. MÁSNAP...

41

42

EZ FÉRFIMUNKA VOLT, GYEREKEK! MOST PEDIG FIGYELJETEK IDE, FONTOS MONDANIVALÓM VAN. TEGNAP ESTE FELSŐ KAPCSOLATOM KÖZÖLTE, HOGY FELVETTEK A PÁRTBA.

EZ NAGYSZERŰ! GRATULÁLUNK!

43

VÁRJATOK! EZ MÉG NEM MINDEN! CSOPORTUNK PÁRTDICSÉRETET KAPOTT, SZIVART IS SORONKÍVÜL FELVETTÉK RENDES TAGNAK, ÁGOT PEDIG TAGJELÖLTNEK.

ELJÖTT A PERC, AMELYRE OLY RÉGEN VÁRTUNK! ÉLETÜNK LEGNEHEZEBB NAPJAIT ÉLTÜK, MINDEN SIVÁRNAK, KILÁTÁSTALANNAK LÁTSZOTT. MOST EGYSZERIBEN MÉGIS RAGYOGÓNAK LÁTTUK A JÖVŐT.

44

BOLDOGSÁGUNKNAK VALAMI NAGYSZERŰ TETTEL AKARTUNK KIFEJEZÉST ADNI. AZ ANDRÁSSY ÚT 60-BAN VOLT A NYILASOK KÖZPONTJA. A „HŰSÉG HÁZA". AZON NYOMBAN ELINDULTUNK, HOGY SZEMÜGYRE VEGYÜK, MIT LEHETNE OTT CSINÁLNI.

FOLYTATJUK

CILINDERBEN FEHÉR NYÚL

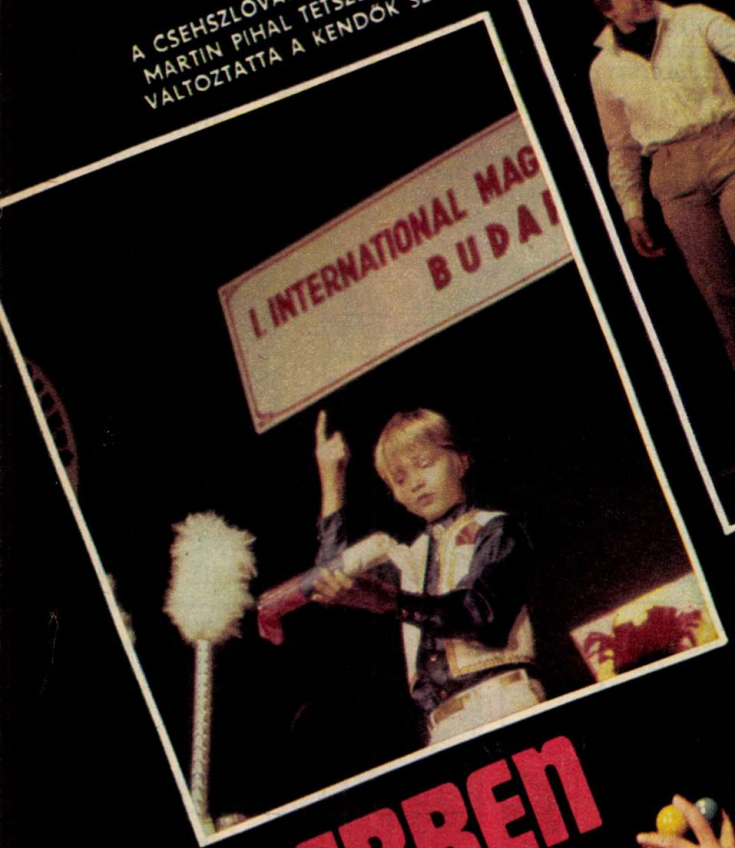

A CSEHSZLOVÁKIÁBÓL ÉRKEZETT MARTIN PIHAL TETSZÉS SZERINT VÁLTOZTATTA A KENDŐK SZÍNÉT

A DÍJAZOTT BUDAPESTI AMARYLLIS CSOPORT

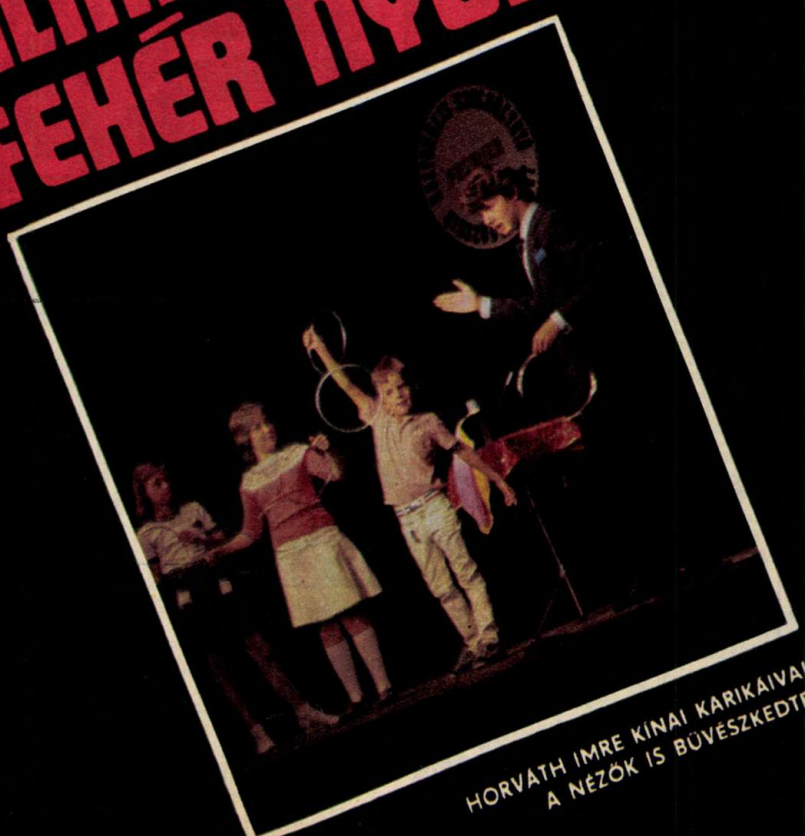

HORVÁTH IMRE KÍNAI KARIKÁIVAL A NÉZŐK IS BŰVÉSZKEDTEK

84/26

XXXIX. ÉVF. • 1984. OKTÓBER 11. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

Heves megyei Gyermekkönyvtár EGER

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

KIVÁLÓK RECEPTJEI. HOGYAN TANULJUNK TANULNI? TANULÁS – ÖNISMERET. TIPPEK, ÖTLETEK, VÉLEMÉNYEK.

HOMOK A SZÉLBEN. MIRŐL VALL A DAL? SZÍNES POSZTEREN KEDVES ISMERŐS: KORÁL.

BETEGEK VAGY LUSTÁK? AZ EGÉSZSÉG ELLEN PAPÍR. A MOZGÁS – SZÉPSÉGSZER. DOKTOR NÉNI, MENTSEN FEL!

margó

A legnagyobb felelősség

Áll a fiú a villamos megállójában.

Állok mellette, s látom, ahogy lába lépésre lendül. De látom az autót is; felénk jön, sebesen. Várj, mondom önkéntelenül is a fiúnak, s vállára teszem a kezem. A mozdulat elég ahhoz, hogy fékezze indulását, az autó elrobog az orrunk előtt. Indulnék tovább, de hirtelen meglátom a fiú szemét: dacos és sértődött, ahogy ellenem szegülve megrántja vállát — bántó.

Később hosszan töprengek a dolgon. Vizsgálgatom magam, jogos-e rossz érzésem a fiú szeme villanása, mozdulatának dacossága miatt. Vagy nem én voltam-e tolakodó, amikor kéretlenül és erőszakosan beavatkoztam magánügyébe.

Töprenkedésemet csak tovább fokozza a plakát, amit az eset múltával fedezek fel a hirdetőoszlopon. Ön is felelős! — hirdeti harsogva a színes poszter. A poszteren kisiskolás fiú fut egyenesen egy autó kereke alá. A grafikus bizonyára megálmodta a történet végét is: annak a fiúnak ott a plakáton már nem lehetett ideje megrántani a vállát.

Tényleg felelős lennék? Ha magam lennék az autó vezetője, bizonyára. Ha én lennék a fiú anyja, akkor is. S bizony még úgy is, ha akkor, ott álltam volna a poszterbeli fiú mellett az utcán, s nem tettem volna a vállára a kezemet.

De legeslegfelelősebb akkor lennék, ha én lennék a gyerek.

Ha én szaladnék iskolából, lakásból, játszótérről fejvesztetten neki az útnak. Ha én ülnék a biciklin, s kanyarodnék be jelzés nélkül a sarkon. Mert tudnám: sokan és sokféleképpen felelősek értem — a szülők, a nagyobb család, iskolában a tanáraim és egy egész társadalom —, de vannak helyzetek az életben, amikor nincs más felelősség, csakis az enyém. S hogy nem kell nagy dolgokra várni ahhoz, hogy számon kérhessük e felelősség vállalását. Napi kis ügyeink éppen megfelelnek önmagunk kipróbálására.

Úgy is, hogy nem felejtjük el: jó, vagy rossz döntéseink hordozói, következményeinek viselői mi magunk vagyunk.

De úgy is, hogy elfogadjuk a másik intését, ha vállunkra nehezedik egy kéz és egy hang azt mondja: vigyázz.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.2469 Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Eltűnhet-e egy település? A levélíró szerint igen! Utánajártam a hírnek

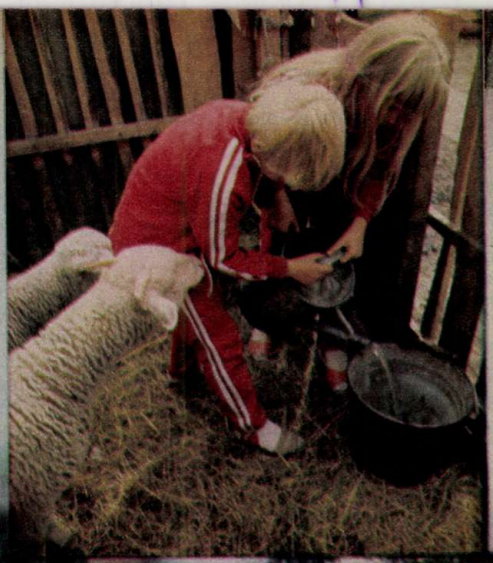

MI LESZ VELED, HATRONGYOS?

A legenda szerint a szóban forgó pusztai település hat szegénylegényről kapta a nevét, akik a pandúrok elől menekülve a Pély melletti sásrengetegben ütöttek tanyát. Hitelesebbnek tűnik azonban az a történet, amely szerint Cobur herceg kegyelemkenyéren élő cselédei, hat rongyos ember lakótelepe volt egykor.

A felszabadulás után, amikor a terület a Hevesi Állami Gazdaság birtokába került, a közös konyhás, sivár viskókat földig rombolták, szép nagyablakos ikerházakat építettek a volt zsellérek számára.

AZOK A SZÉP NAPOK...

A pélyi általános iskolában találkoztam Futász Istvánnal, aki élő krónikása Hatrongyosnak. 1949-től 1964-ig tanított a pusztai iskolában. Elsőtől nyolcadikig jártak hozzá a gyerekek. Szinte mindegyiknek tudja az életútját. De Bódi Pista nevét külön is megjegyezte, hiszen ő volt az első nyolcadik osztályos, aki kikerült a keze alól. Belőle bányász lett.

Futász István elmesélte, hogy Hatrongyos az ötvenes években kezdte virágkorát élni. Nemcsak új házakat, hanem új utat, vezetékes vizet, telefont kapott. Az iskola melletti gazdasági konyhán a dolgozók gyermekei is meleg ebédhez, vacsorához juthattak. Saját kovácsa, kerékgyártója, boltja volt. Helyben vásárolhattak meg minden szükséges dolgot az emberek. A csöppnyi úttörőcsapat feleleventve a régi hevesi hagyományokat, összehozta a pusztaiakat. Mindennaposak lettek a vidám „cuhárik", házi mulatságok, ahol a csapat citerazenekara szolgáltatta a muzsikát.

— Kalákában jártunk csépelni, kukoricát fosztani, morzsolni. Disznótorok idején a kóstolóküldés mellett divatba jött a tréfás szomszédolás, maskarázás, a hurka, kolbász kiéneklése a tepsikből. Akkoriban sem a nyarak, sem a telek nem voltak nálunk unalmasak.

AZ UTOSÓ LAKÓ

A helységnévtár legfrissebb adatai szerint 1973-ban Hatrongyos nyolc házában még ötvenketten éltek. Jelenleg egy család lakja, de a nagyobbik gyerek miatt, aki hamarosan iskolába megy, Varjú Pálék is elkészülnek a pusztáról.

Ma még csupán a kísérteties csend, amelyet időnként egy-egy munkagép zaja tör meg, és néhány betört ablak jelzi, hogy a házak többsége üres. De azzal, hogy az állami gazdaság felszámolta a juhászatot, s elhajtatni készül innen az utolsó gulyát is, végleg elnémul minden.

— Remélem, hogy a magtár legalább addig tartja magát, amíg el nem érem a nyugdíjas kort — mondja a gazdasági iroda előtt álldogáló férfi, s egy hatalmas épületre mutat, amely már a herceget is szolgálta. — Ebben az idén is tárolunk gabonát.

Kiss Géza pélyi lakos. Reggel hattól este hatig, negyed hétig tartózkodik a pusztán. Magtárosként alkalmazzák, de mindenes. Irodista, telefonkezelő is. Ő emeli fel a kagylót, és adja ki az utasítást magának, ha megszólal a készülék.

— 1953. óta dolgozok a gazdaság hatrongyosi üzemegységében. Akkor volt itt vidámabb a világ, amikor még létezett az iskola. Később a gyerekek bejárók lettek, jóformán csak aludni tértek haza, semmihez sem volt kedvük. Nehezítette a helyzetet, hogy becsukott a bolt, az étkezde...

— Miért szűnt meg a juhászat?

— Azt mondják, a hatrongyosiak gyerekei sem akartak bojtárok lenni. Mások szerint nem is volt szükség utánpótlásra, mert a juhászatra csak ráfizetett a gazdaság

ERZSIKE ÁLMA

Végleg Pélyre került Gacsályi Balázs, az utolsó hatrongyosi iskolás, aki a múlt tanévben még napi tizenkét kilométert karikázott a tudományért.

— Elváltunk apától és a faluban szereztünk házat — mesélte, mintha ezzel is hitelesíteni akarná, hogy édesanyja gondjával-bajával azonosítja magát. — Anyu a téeszben helyezkedett el, korán megy dolgozni. Én is fent vagyok már hat órakor, hogy rendbe szedjem a lakást, reggelit készítsek az öcsémnek is.

— Megszoktad Pélyt?

— A jót mindig könnyebb megszokni, mint a rosszat. Hatrongyoson azért nem szerettem, mert elfogytak a játszótársak. A Varjú gyerekek kicsik hozzám, de délutánonként felkerestem őket, hogy beszélhessek valakivel.

— Ha megkívánt az ember egy szem cukrot, tizenkét kilométert kellett utaznia, hogy hozzájusson — magyarázta Obsitos Erzsike, aki ugyancsak hatrongyosi lakos volt. — Apa juhászként dolgozott. Sajnos nem fizették meg a munkáját, de annyi pénzünk azért akadt, hogy megvegyünk néhány újságot, könyvet. Egyszer-egyszer beüljünk egy cukrászdába, moziba. De a pusztán semmire sem volt mód.

Erzsike a hevesi kollégiumba került a húgával, de az idén bejáró lett, mert szükség van otthon a munkájára. Édesapja megbetegedett, édesanyja is nehezen bírja magát. Amikor meglátogattam, éppen ebédet főzött, befőttet tett el télire.

A nyolcadikos lány, ha Hatrongyosból valamit átmenthetne a mostani életébe, akkor az a nagy térség lenne, ami csak a pusztán létezik. És az, hogy ott senki nem nézett le senkit, mindenki minden családban családtagnak számított, amíg voltak lakók.

Erzsikének van egy nagy álma. Amikor házat vettek Tarnaszentmiklóson, édesapjával olyan telket választott ki, ahová odaépíthet

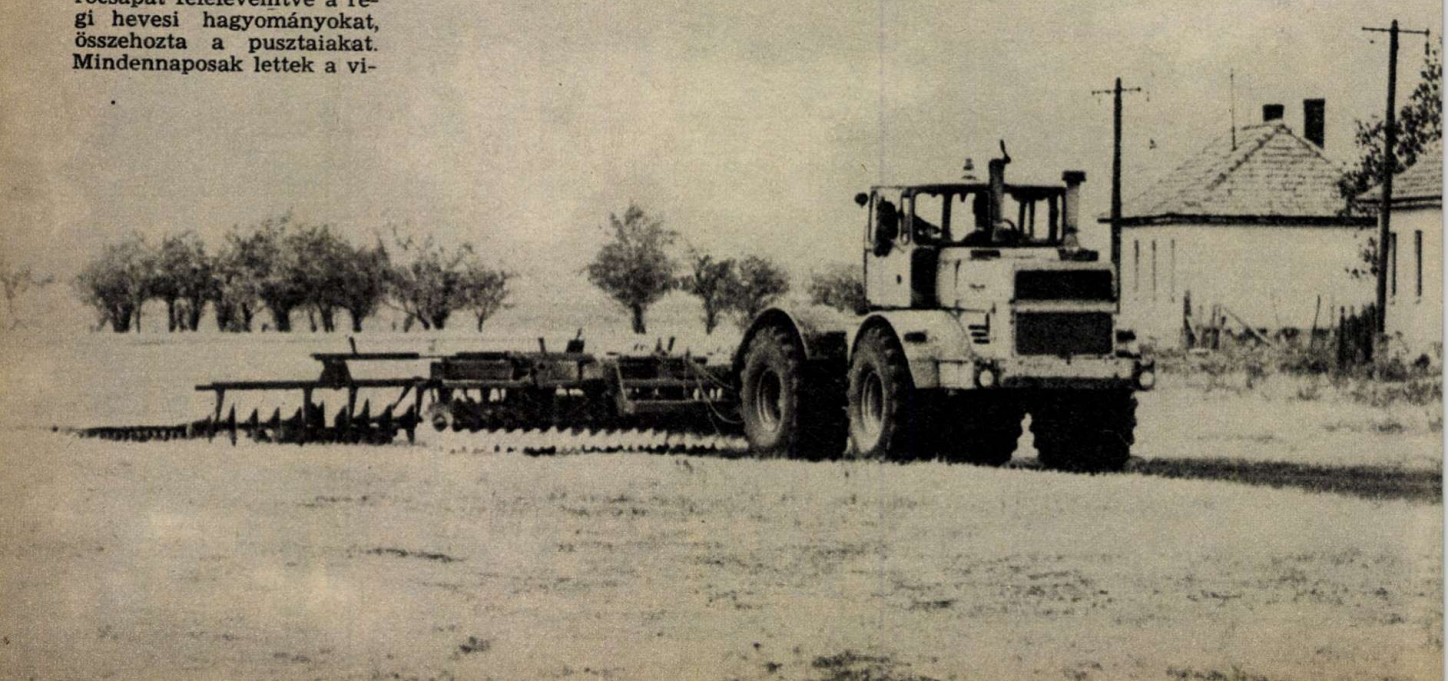

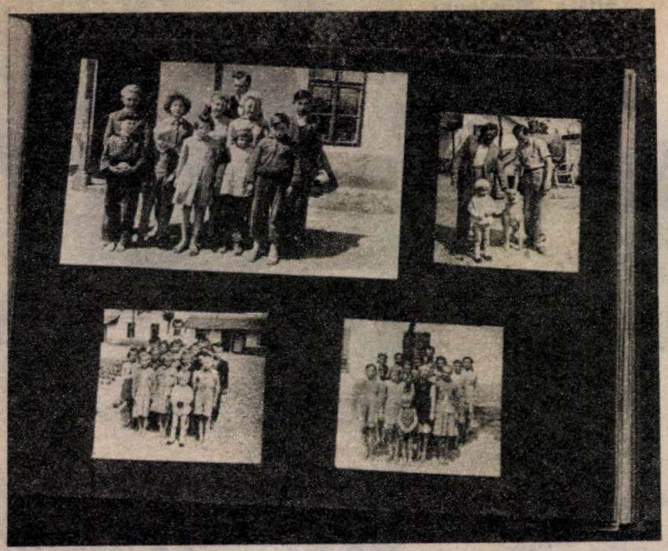

Régi idők emlékei, a volt pusztai iskola pillanatképei

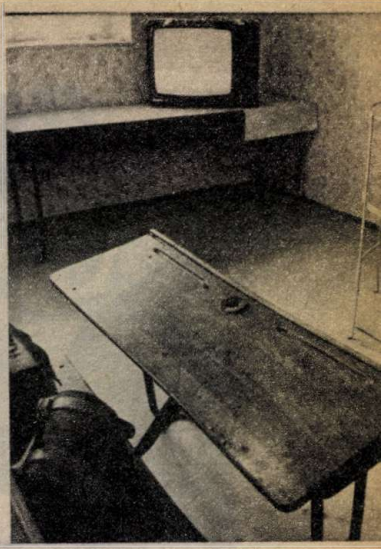

Sok gyereket kiszolgált már az öreg pad

Balázs, aki iskolásként utoljára hagyta el Hatrongyost

majd a három gyerek is. És akkor mindig együtt marad a család.

NYÍLT TITOK

A legtöbb hatrongyosi Tarnaszentmiklóson lelt otthonra. A gyerekek helyzetét tekintve azonban majdhogynem csöbörből vödörbe kerültek, hiszen az 1200 lelket számláló települést is körzetesítették. A nagyobb gyerekeknek tovább kellett vándorolniuk. Ma már nyílt titok, hogy e kis falu esetében a körzetesítéssel valamit nagyon elrontottak. A jól felszerelt patinás iskolának már a neve is ajánlólevelet jelentett a továbbtanulók számára. Példaként emlegették a megyében úttörőcsapatát is. Szétválasztásával a felsősök nélkül egy kicsit a faluközösség is megbomlott, szín és szív nélkül maradt.

Czakó Józsefné, az iskola igazgatója és a huszonöt éve itt tanító Simon Gyuláné amiatt aggódik leginkább, hogy Tarnaszentmiklós is Hatrongyos sorsára jut. Lakóinak hatvan százaléka idős, már húszezer forintért hozzá lehet jutni egy-egy házhoz, de a fiatalok még így is máshol keresik a boldogulásukat. Szabolcs-Szatmárból néhány családot idecsalogatott a potom ár, de jócskán található árván maradt, üres lakás.

A vészharangot tehát meg kellene húzni Tarnaszentmiklósért is, de én most Hatrongyos miatt kongatom. Milliós értékek miatt, ami egy tollvonásra eltűnhet. Már fogalmazódik a terv, amely szántóföldet szán a helyére. Beszélgettem az állami gazdaság felelős vezetőivel, megértem gondjaikat. A magtár bérbeadásával a telep ideigóráig fenntartható, de üresen ráfizetéses, nagy teher.

Pedig hasznosítani lehetne! Még megvan a kitűnő betonút, állnak a kőházak, folyik a csapból a víz, szól a telefon. De holnap? Mi lenne, ha minta tangazdaságot, nyulászatot létesítenének itt a környező iskolák számára? Vagy hétvégi és nyári úttörőtábort a kis telepek csapatainak?

Az elnéptelenedésről ugyanis nem elég beszélni. Tenni is kell azért, hogy a gyerekek vonzónak találják, megszeressék lakóhelyüket.

Faragó György
Fotó: Szalay Béla

MI LESZ VELED, HATRONGYOS?

Míg a többiek megérkeznek, cseveghetünk egy kicsit

Esemény a téren. Az új gépet körbeállják. Mindenki tud róla valamit. Röpködnek az adatok teljesítményről, gyorsulásról...

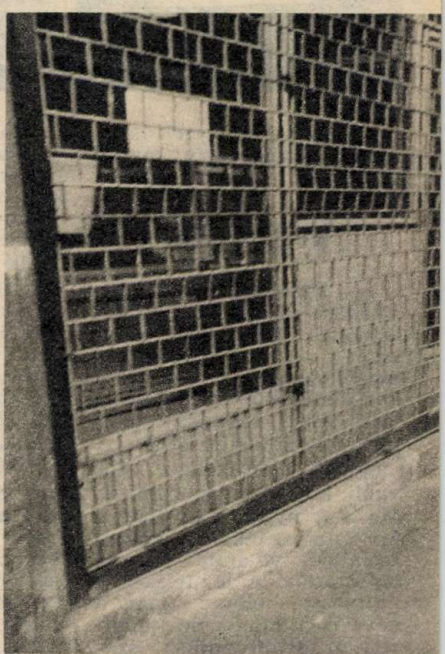

Hát igen, többé-kevésbé a vérünkké válik a ritmus, a napi program tervezése egyre gyakrabban kezdődik ezzel a mondattal: „Suli után".

Egyesek hónuk alatt táskával baktatnak, s megbeszélik a délelőtt történteket. Akadnak olyanok is, akik kevésbé érnek rá baráti csevelyre. Ők céltudatosak, nekik még két különórájuk lesz ma délután. Vagy az edzésre igyekvők, akik az ebédnél két falat között gondolják végig a délutáni programot.

Aki otthon marad, annak még van ideje belelapozni az újságba, és most anyuék sem szólhatnak, ha hangosabb a magnó. A legalkalmasabb idő a meditációra. Ilyenkor mély, filozófikus gondolatok támadnak az emberben. Csak ne a leckével kelljen foglalkozni! Közben a téren gyülekezik a csapat. Ki kerékpáron, mások gördeszkán érkeznek. Megtelnek a pályák, s a pingpongasztalon sebesen pattog a labda. A barátnők összeülnek és intenzív lelki életet élnek. A bizalmas diskurzust csak a közelben lakó fiúk szakítják meg. A szomszéd pályán óriási rangadó zajlik.

Hamar esteledik, lassan mindenki hazafelé indul. Holnap megint ugyanitt. Suli után...

KARASZ LAJOS KÉPRIPORTJA

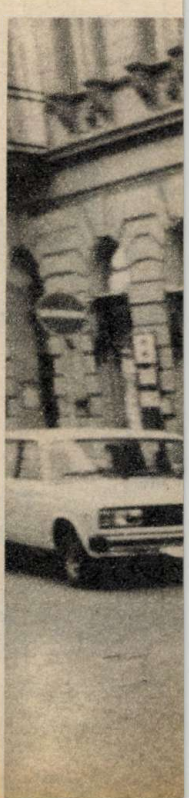

Nyolc kereken száguldozni, cikázni az emberek között, az sem utolsó dolog!

Akkor fél liter tej, egy kiló kenyér, egy vaj... Kerékpárral gyorsabb

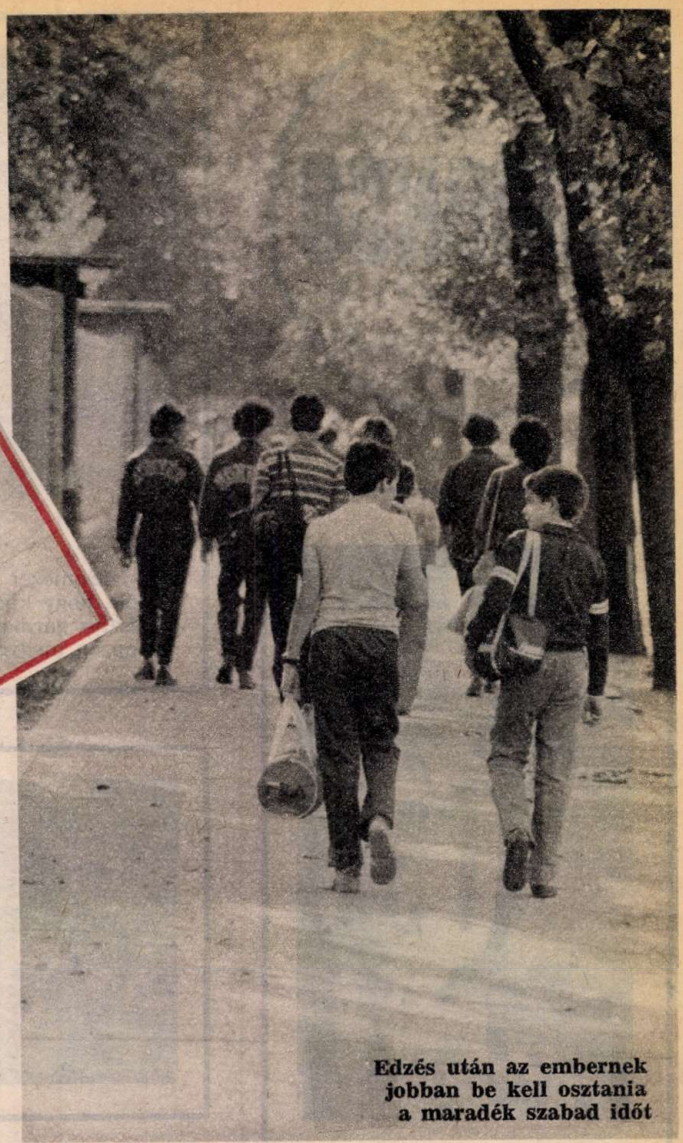

Edzés után az embernek jobban be kell osztania a maradék szabad időt

SULI UTÁN...

ZSIBONGÓ

GRATULÁLUNK!

Háromezer úttörő vett részt Zánkán abban a versenyben, ahol eldőlt, hogy kik a legjobb határőr, honvéd, rendőr, tűzoltó és vöröskeresztes gárdisták. Első lett Csongrád, második Vas, harmadik Győr-Sopron megye csapata. Gratulálunk a győzteseknek!

A HÉT INTERJÚJA:

GÖMÖRI V. ISTVÁNNAL, A BUDAPESTI GYERMEKSZÍNHÁZ MŰVÉSZÉVEL

— Ezerarcú színészként emlegetik.

— Talán azért, mert Juhász István Feri világgá megy c. darabjában apaként, Polgár András Családi fénykép c. színművében pedig gyerekként lépek fel. Káté a nevem, intézeti szökevény vagyok. És a Csizmás kandúrban én személyesítem meg a legkisebb fiút. Ennek a darabnak a zenéjét is én írtam.

— Tehát zenét is szerez.

— És van egy együttesem, a Kenderkóc. Velük az országot járom, úttörőházakban, iskolákban léptünk fel, s meghívást kaptunk az NSZK-ba is.

MEGCSAPOLTÁK AZ ŐSKOHÓT

A hetedik alkalommal megrendezett diósgyőri munkásnapok egyik főszereplője az ómasai több, mint 200 éves őskohó volt. Kitűnő vasat csapoltak belőle az olvasztárok.

VÁRKAPITÁNYOK '84

A budapesti Műszaki Egyetem Történelmi Haditorna Klubjának tagjai néhány órára várkapitányokká léptek elő. Máró várának történelmi falai között, korabeli harci eszközökkel, a bajvívás fogásait mutatták be.

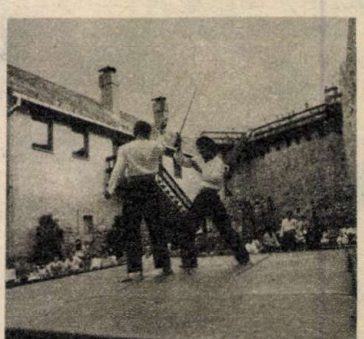

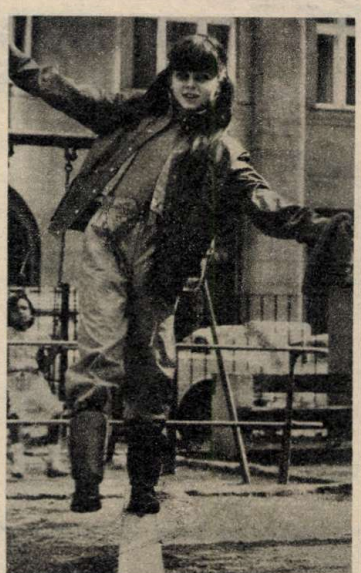

ŐSZI – TÉLI DIVAT

CSAK LÁNYOKNAK

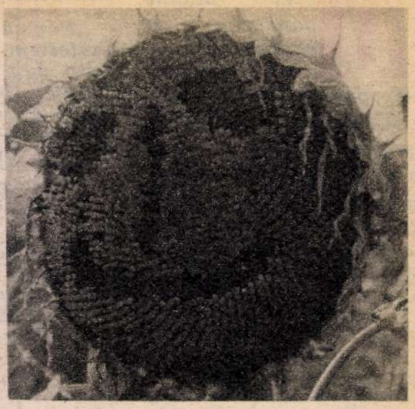

A HÉT KÉPRIPORTJA: SZOTYOLÁÉKNÁL

MI LENNE, HA...

A Lett SZSZK Jurmalon nevű fürdőhelyének köztisztasági dolgozói boldogok, mert teljesen eltűntek az utcáról az eldobált villamos-, autóbusz- és hajójegyek. Szerintük ennek az az oka, hogy a közlekedési vállalatok készpénzt sorsolnak ki a használt jegyek összegyűjtői és beküldői között. Mi lenne, ha ezt a jó ötletet nálunk is megvalósítanák, és kiterjesztenék, mondjuk a szétdobált rágógumi, kukoricacsutka, tejeszacskó, cigarettacsikk összegyűjtésére is. Talán akkor nem kellene kisebb tereink, mellékutcáink miatt sem szégyenkezni.

ORSZÁGJÁRÓKNAK AJÁNLJUK

Szatmárcseke községben, a Vasvári utca végén műemlékké nyilvánítottak és múzeumnak rendeztek be egy öreg parasztházat. A helyi úttörőcsapat idegenvezetőinek segítségével érdekes világgal ismerkedhetnek meg a múltat kutató gyerekek.

IZOM-LECKÉZTETÉS

A focit kedvelők szívesen bombázzák a kapukat. A tét nélküli lövöldözés azonban egy idő után unalmassá válik. Pedig a versenyszerű kapura lövés, 11-es (nagy focikapu), vagy 7 m-es (kézilabdakapu) vetélkedő izgalmas lehet. A „bombázó" vagy „gólvágó" címet az kapja meg, akinek minden lövése célba talál. A kihagyott büntető kiesést jelent.

ÍZELÍTŐ

A közeljövőben megjelenő Hahotából közöljük:

A SKÓTNAK SZÜLETÉSNAPJA VAN

— Drágám — mondja a felesége. — A szép ünnepre veitem neked két sorsjegyet.

— Észnél vagy? — ripakodik rá a férj. — Két sorsjegyet venni, amikor csak egy főnyeremény van?

ZSIBONGÓ

AKIK VESZÉLYBEN VANNAK...

„Segítsetek!" című pályázatunkon Mészáros Judit munkája is díjat nyert. Ebből közöljük a leglényegesebb részleteket

Ma mintegy 35 ezer állami gondozott és csaknem százezer veszélyeztetett gyerek él hazánkban. Csakhogy az állam a központi kasszából már nem győzi fedezni a megmentésükkel kapcsolatos feladatok költségeit. Mindenkinek segítenie kellene a maga módján!

BOTLADOZÓ ÉLETRAJZOK

„Nevem Sz. F. 1962-ben születtem, Mezőtúron. Szüleim úgy megvertek, hogy kezem, lábam eltört, és ezért az állam elvett szüleimtől. 3 éves korom óta nevelőszülőnél lakom és ő nevel még mindig..."

— Mit jelent neked ez a szó, hogy állam?

Egy tízéves fiú válaszol:

— Azt, hogy én az ő gyereke vagyok.

— Ki az az ő?

— Az állam.

— Ember, vagy micsoda?

— Vezetőség. Az igazgató meg a portás bácsi. A konyhások is beletartoznak. Nekik kell gondoskodni arról, hogy mi ehessünk...

*

„Egy nagyon hosszú házban születtem, N.-ben. Az udvar az közös volt négy másik családdal, ezért mindig sokan voltunk kint rajta, és sokat is veszekedtek. Volt egy kutyánk is, nemigen hamis, de ugatott, és este csak a házbelieket engedte elmenni az ajtónk előtt. Azt a kutyát én megszerettem, ő is engem, de nem lehetett hosszú életű, mert egyszer az anyu udvarlóját megtépte, amikor hozzánk jött részegen, és belerúgott. Ezért az anyu megmérgezte...

Én nagyon sokszor kikaptam. Amikor megvert, sírtam. De sírtam akkor is, ha kisebb koromban kizárt a lakásból, mert ott volt nála az udvarlója. Sírtam, amikor nem kaptam enni, mert nem volt mit, és sírtam, már előre, amikor rossz feleletét hoztam neki az iskolából."

*

Nálunk újabban gombamódra szaporodnak az eszpresszók, s vagonszámra fogy a babkávé.

A kávéban levő koffein izgatószer. Kétségtelen, hogy a kávéfogyasztás bizonyos szellemi élénkséget, jó érzést idéz elő. Ez különösen akkor esik jól az embernek, amikor fáradt. Igen ám, de ez éppen azt jelzi, hogy a szervezetnek pihenésre, nem pedig mesterségesen előidézett felajzásra van szüksége. Ha fáradt vagy, inkább pihend

ki magad. Amíg ifjú, egészséges szervezeted máshonnan is tud megfelelő tartalékokat rendelkezésedre bocsátani, ajánlom, ne szokj rá a kávéfogyasztásra.

Annál szívesebben hívom fel figyelmedet a legtermészetesebb üdítő és frissítő anyagokat tartalmazó gyümölcsökre. Sokkal többet érnek ezek a szervezet számára.

NE EDD MEG AZ EGÉSZSÉGED!

Ki ölte meg Európa híres konyhafőnökeit? — ezzel a címmel vetítettek krimiparódiát a hazai mozikban, néhány évvel ezelőtt. Tartok tőle, hogy a mozikban ülő tinédzserek egy része némi aggodalommal figyelte, hogyan küldték az örök vadászmezőkre főzőcskézni a gasztronómia tudorait. Bizonyára sajnálták a tudós szakácsokat. Ők azok, akik még véletlenül sem maradnak le az étkezésről, a táborokban a konyha körül sürgölődnek, tévénézés közben számolatlanul ropogtatják a ropit és a sós mogyorót, degeszre eszik magukat „könnyű" rántott csirkéből, töltött káposztából, zsíros paprikás lében főtt pörköltből. Ők azok, akik már lassan elfelejtik a tiszta víz ízét, mert jóformán csak kólát isznak, naponta esznek krémest, bonbont, s tejszínhabot kérnek a fagylaltra. Ne edd túl magad, mozogj sokat, az édességeket, s a nehéz ételeket hagyd ki étrendedből. Gyümölcsöt, zöldséget, főzelékeket bármilyen mennyiségben ehetsz. Eredmény: élet, erő, egészség!

ALKOHOLIZMUS: alkoholos italok mértéktelen fogyasztása következtében kialakuló időlt alkoholmérgezés. Az alkoholizmus ártalmas az egyénre: szellemi élete eltompul, ideg-, elme-, máj-, szív- és érrendszeri betegségek lépnek fel, ellenállóképessége fertőző betegségekkel, mérgezésekkel szemben csökken. Az alkoholisták életkora 26%-kal alacsonyabb az átlagos emberi életkornál. Az alkoholizmus velejárói: a hirtelen hangulatváltozások, durvaság, anyagi és erkölcsi hanyatlás, a gyermekek erkölcsi nevelésének hiánya, stb. Szétzilálja a családot, a munkaképességet és a hivatástudatot csökkenti. Nálunk az alkoholizmus elleni küzdelem a szeszes italok fogyasztási lehetőségeinek korlátozása, az alkoholmentes italok népszerűsítése, továbbá az alkoholizmusban szenvedők gyógykezelése révén folyik.

Sajnos, a szeszes italok fogyasztása nem ritka eset a fiatalok körében. Hazánkban is vannak egyes bortermő vidékek, ahol reggelire bort adnak az iskolába készülő gyereknek. Télen még jól melegít is, gondolják az orruknál tovább alig látó szülők. Csakhogy ez nem a legésszerűbb melegítési eljárás. Inkább vegyenek kabátot!

Kérlek: ne engedj az alkohol kísértésének. Itt mutasd meg az akaraterődet!

*

Magyarországon a tízhúsz év közöttiek mintegy 20—25%-a többé-kevésbé rendszeresen alkoholizál. Ez úgy értendő, hogy az érintettek hetente legalább kétszer mámoros állapotba kerülnek. Ez az adat a tíz évvel korábbinak a kétszerese. Az ok nem határozható meg egész pontosan, de bizonyos, hogy e jelenség párhuzamosan zajlik a felnőttek alkoholizmusának terjedésével.

KÁBÍTÓSZER

A dohány és az alkohol, a tea és az ópium végigkíséri az emberiség történetét — s olykor főszereplővé válik.

Európában a múlt század elején az ópium olyasféle szerepet játszott, mint az aszpirin; nyugtató és fájdalomcsillapító szerként ott volt minden házipatikában. Az orvos gyakrabban írta föl, mint bármely másik orvosságot.

Hatásukra a lét józanan nem észlelhető távlatai nyílnak meg. A keserű szájíz néhány órára megédesedik, megszűnnek a gondok, a gyötrelmek, az ember felette lebeg a nyomasztó kérdőjeleknek.

Csak az ébredés fájdalmas. Már annak, aki felébred. A narkotikumok — az alkoholtól a könnyű füveken át egészen a kemény kábítószerekig — már ezrével szedik áldozataikat.

Sokba kerül az ilyenfajta menekülés. Nemcsak pénzben mérve, hanem a megfizethetetlen emberéletben is. Ha nálunk nem is terjedtek el a puha és kemény drogok (hasis, marijuana, heroin, LSD, morfium, ópium stb.), a szipózás azonban máris sok fiatalt fenyeget. Biztosan sokan látták a Kék fény egyik adásában azt a fiút, akinek az életébe került az édes pillanatok elérése. Tehát ez is figyelemre méltó. Ez kinek éri meg?

EREDMÉNYHIRDETÉS

A Pajtás 1984. március 1-i és 8-i számában hirdettük meg a Magyar Vöröskereszttel közösen a „Segítsetek!" című pályázatunkat a káros szenvedélyek megelőzésére, a lehetséges segítségnyújtásra. Kértük, hogy a pályázók a veszélyeztetett gyerekekkel, a már gyermekkorban is jelentkező káros szenvedélyekkel kapcsolatos tapasztalataikat, a megelőzésre és a segítségre vonatkozó javaslataikat írják meg.

Több, mint száz pályamunka érkezett be szerkesztőségünkbe. Sok ez vagy kevés? Igen is, meg nem is. Ha a veszélyeztetett gyerekek számát nézzük, akkor jóformán semmi. De ha elfogadjuk a tételt, hogy aki tollat ragadott, az valóban segíteni akar (s feltételezzük, hogy rajtuk kívül még sok-sok ezren segíteni akarnak), s tesz is valamit – az íráson túl is –, akkor tulajdonképpen elégedettek lehetünk. Arra is tekintettel kell lennünk, hogy olyan kérdéshalmaz ez – ahogy írtuk azt a Pajtás április 12-i számában a „Margó" rovatban –, amely sokakat foglalkoztat, sokakat érint, de szégyenkezésből vagy tapintatból nem akarnak írni, beszélni róla.

A pályamunkák között a színvonalát és terjedelmét tekintve már-már tanulmányszámba menő, csaknem ötven oldalas dolgozattól, rajzos, fényképes összeállításig a néhány soros javaslatig, esetleírásig, az elbeszélésig, novellától a levélig, sokféle műfaj előfordult. Nehéz is volt a bíráló bizottság munkája. (S örültünk, hogy eleve nem I., II. és III. helyezést ígértünk, hanem az öt legjobb pályamunka szerzőjének 2-2 ezer forint értékű jutalmat, a következő tíznek pedig egy évi Pajtás előfizetést. Ha ugyanis nincs műfaji megkötöttség, akkor szinte lehetetlen sorrendiséget megállapítani.

Nem is a helyezés és a jutalmazás a fontos, hanem a pályamű; az olyan alkotás, ami egyben már segítség is. Csak ne felejtsük: többre van szükség. Nemcsak írni, beszélni kell róla, hanem tenni, cselekedni is, ahogy azt sokan megfogalmazták írásaikban. Egy újság, tehát a Pajtás szerkesztősége úgy segíthet, ha foglalkozik a témával. Ezért írtunk róla cikksorozatot, majd közöltünk „menet közben" néhány pályaműből részleteket. S ez továbbra is szándékunk. De ti is karoljátok fel, segítsétek veszélyeztetett társaitokat, a káros szenvedélyekkel kacérkodókat. Nagyon sokat tehettek!...

Kétezer forint értékű jutalomban részesült:

Blaner Hajnalka és Takács Zsuzsanna, Kemecse; Csenki Gabriella, Kunfehértó; a „Cherie" jeligéjű pályamű szerzője; Mészáros Judit, Büssü; Tóth Júlianna, Boldva. Külön tárgyjutalmat kapott a romániai Gyergyószentmiklóson élő Vetési Emese.

Egyéves Pajtás előfizetéssel jutalmaztuk

Bognár Erikát (Szigetszentmiklós), Bencze Lászlót (Tápiógyörgy), a „Felelősségvállalás" jeligéjű pályázót, Gát Ildikót (Füzesabony), Jávorszky Yvette-et (Petneháza), Nagy Esztert (Budapest XII. kerület), a „Napsugár" jeligéjű pályázót, Németh Ágnest (Dunaharaszti), Skoda Edinát (Tótszentmárton) és Prikánszky Andreát (Budapest XV. kerület).

A Pajtás 1984. május 31-i (84/20). számában a legjobb pályaművek közül néhányat már ismertettünk. Most folytatjuk a sort.

MOZAIK

KÉPBEN ÉS SZÓBAN

Lehet, hogy ez folyó,
s az ott én vagyok.
Arcom simogatják
szürkés-kék habok.
Amott a kréták
kis fehér halak,
csapdosnak, karcolnak,
vígan siklanak,
s húznak maguk után
sok fehér csodát;
házikót, kéményt,
cakkos kiskutyát.
Ez az aszfalt folyó
rajzokat sodor
és nem áll meg soha,
nem áll meg sehol.

KÜLÖNÖS EMLÉKMŰ

1734-ben építettek az emberek Drezdában egy csodálatosan szép barokk templomot, amit a második világháború végén lebombáztak. Mint minden mást, ezt is újjá kellett volna építeni, a város vezetői mégis úgy döntöttek, hogy a híres Frauenkirche-torony maradjon meg szomorú romnak, s időtlen időkön át emlékeztesse az embereket a háború bozalmaira. Így lett az égre meredő romból fájdalmas emlékmű.

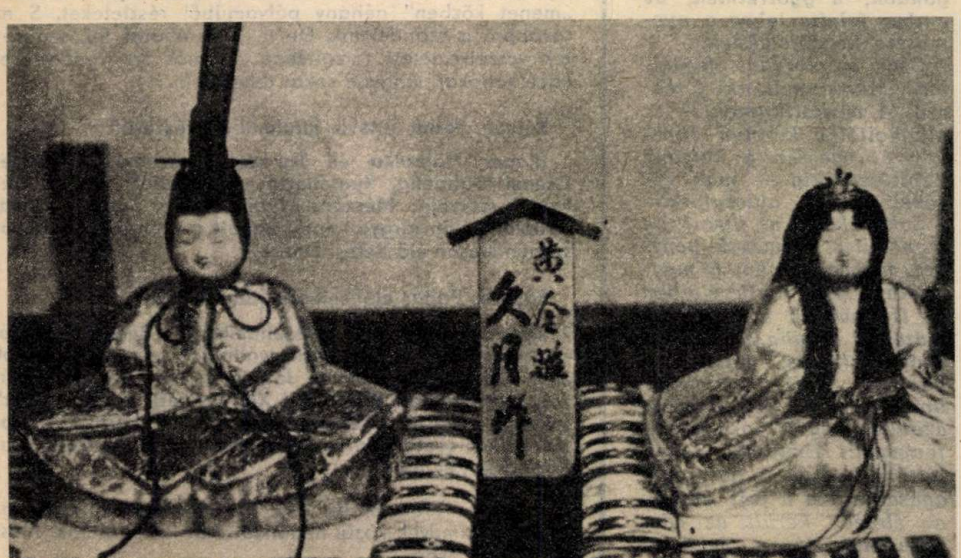

HŰ, DE BABÁK!

Ha valaki ajándékba kapna két ilyen babát, vagy akár az egyiket is, nem hiszem, hogy tiltakozna; jaj mamám, én nem ilyen babát akartam! Ezek a körülbelül tizenöt centiméteres hölgyek ugyanis aranyból vannak, s az áruk 33 000 dollár.

Kétezer éve rendeznek Japánban babafesztivált, s a tokiói szállodákban ilyen Hinababákat kínálnak a turistáknak. Vannak, akik meg is veszik, de a legritkább esetben adják oda gyerekeiknek játszani. Márpedig, ha így van, akkor ezek nem is igazi babák.

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT...

Ha fölnézel a Gellérthegyre, s megpillantod tetején hazánk és szabadságunk hegy fölé magasodó, monumentális Felszabadulási Emlékművét, talán eszedbe jut a mester is. A világhírű szobrász, Kisfaludi Strobl Zsigmond, aki ezt a bronzba öntött óriás jelképet megalkotta, éppen százéves lenne, ha élne. De hiszen él. Alkotó erejét, tehetségét lerombolhatatlan emlékművek, robosztus és líraian szép szobrok sora őrzi. A művész nem hal meg igazán. Alkotásaiban tovább él.

ÉPÍTÉSZETI REMEKMŰ

Ez a csodálatos XIII. századi boltozatos mennyezetű Abdasid palota Irak fővárosában, Bagdadban áll, s hirdeti, milyen lenyűgöző csodákra képes a fantázia, s a fantáziát megvalósító, alkotó emberi kéz.

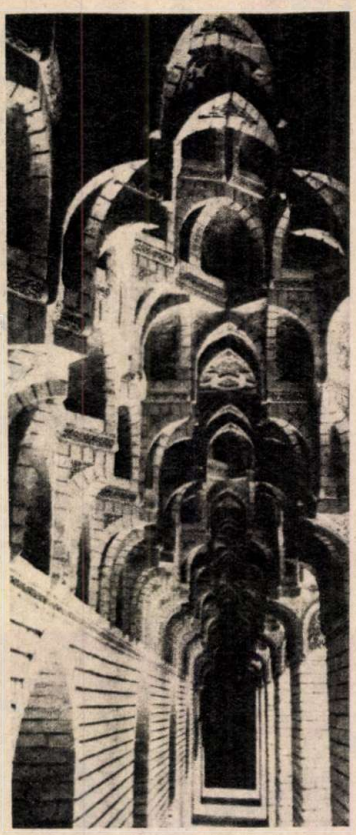

BÉRLET NÉGY ELŐADÁSRA

Az idei tanévben is hangversenysorozatot indít az általános iskolák felső tagozatosai részére az Országos Filmharmónia. Négy előadásra szóló bérlet ára 70 forint. Bérletet az iskola énektanárától, vagy az Országos Filmharmónia jegypénztárában vásárolhatsz. A hangversenysorozatot – melynek programjában megismerkedhetsz a vonós „családdal", a fafúvósokkal, a rézhangszerekkel és az énekhanggal –, Budapesten a Zeneakadémián rendezik.

A bérlettel tehát beléphetsz a hangszerek birodalmába.

ALKOTÓKÖR TAPOLCÁN

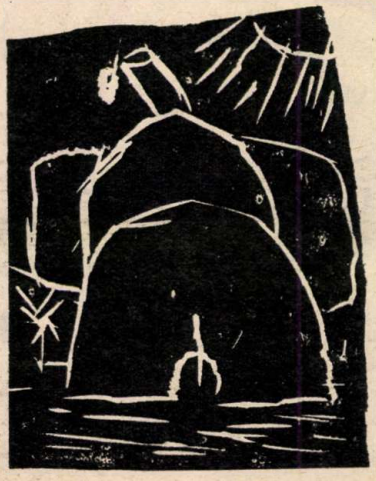

A hetedikes Zámbó Mártától tudom, hogy már régóta működik a tapolcai gyermekkönyvtárban egy vidám kis alkotókör, amelynek tagjai festeni, rajzolni szerető ügyes kezű gyerekek. Szívesen és lelkesen kipróbálnak mindenféle új, különleges technikát, így például a linómetszést is. Szerencsére van mesterük is, Sólyom Sándor grafikusművész megtanítja őket a lerajzolható, megfesthető szépség műhelytitkaira, s a kör tagjai olyan szorgalmasak, hogy munkáikból már kiállítást is rendeztek a könyvtárban. „Büszkén vallhatjuk, hogy mindannyian bekerültünk a veszprémi Úttörőház által meghirdetett alkotótáborba" – írta levelében Márta. Gratulálunk, és a nekünk egyik leginkább tetsző linómetszetet – ízelítőül – mi is bemutatjuk.

FAKÖNYVTÁR

Erdők titkait rejtik ezek a különös könyvek, melyeket lehetetlen fellapozni. Hogy miért? Hát csak azért, mert a képen látható terem nem könyvtár, hanem fagyűjtemény, s a polcokon sorakozó könyvek sem könyvek, hanem faminták, amelyek a Moszkvai Agrártudományi Akadémia immár százesztendős archívumában láthatók. A gyűjtemény több, mint 600 famintát őriz, s komoly segítségül szolgál az erdőtelepítési tervek kidolgozásánál.

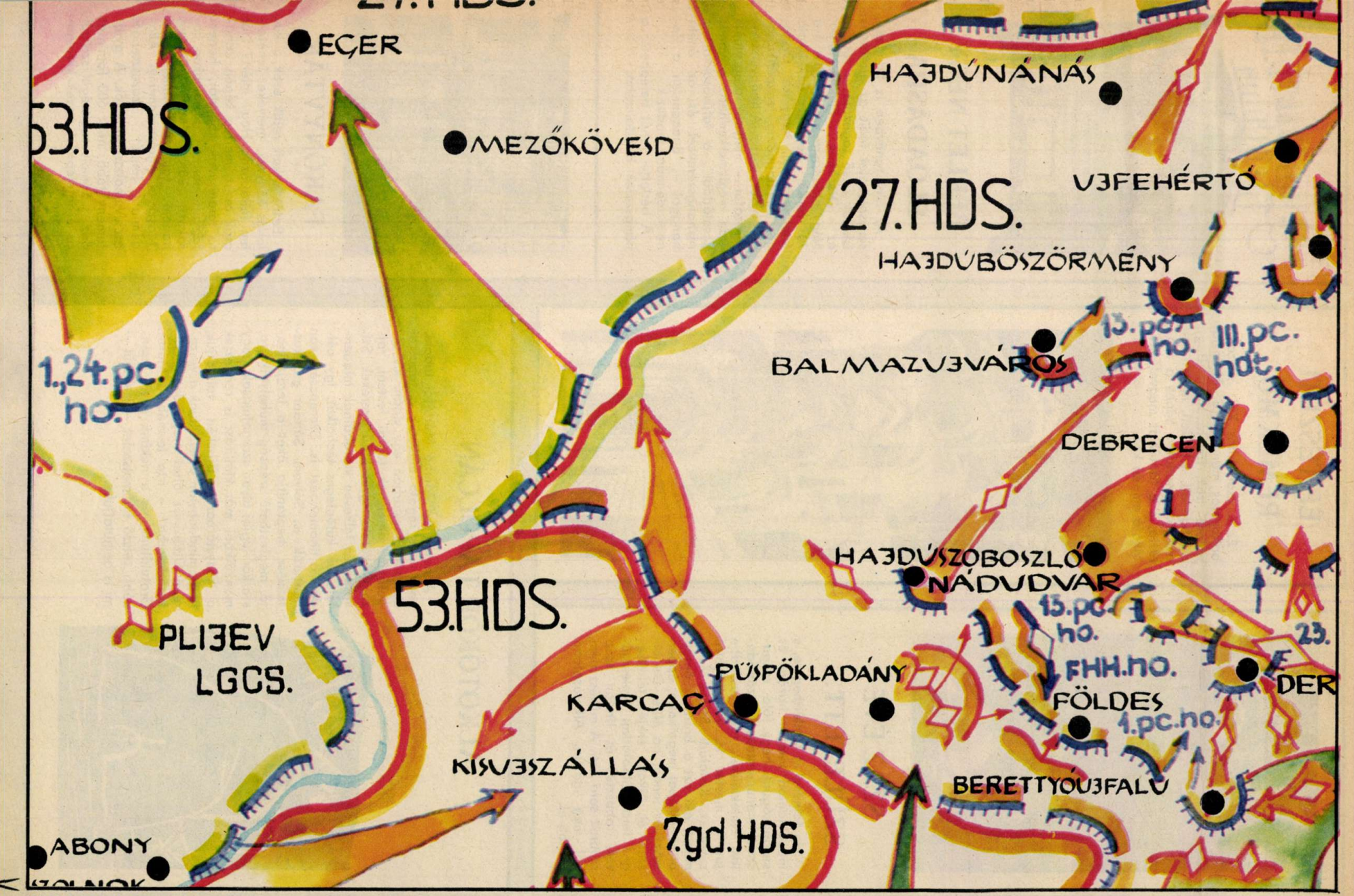

VÁGD KÖRÜL ÉS RAGASZD FEL!

FELSZABADÍTÓINK HŐSI ÚTJA (5.)

1944. október 6-án reggel 1/2 7-kor mintegy 800 kilométeres arcvonalon támadásba lendültek a 2. Ukrán Front hadseregei. Ezzel kezdetét vette hazánk felszabadításának első szakasza, a debreceni — másképpen elnevezve: a tiszántúli — hadművelet, amely október 28-ig tartott.

Plijev altábornagy lovas-gépesített csoportjának hadtestei gyors ütemben áttörték a 3. magyar hadsereg védelmét, majd lendületesen nyomultak előre a számukra meghatározott irányokban. A közel 400 harckocsi ütközetbe vetése reménytelenné tette a védők számára az állások megtartását, így a támadók a nap végére kijutottak Köröstarcsa, Mezőberény körzetébe.

A lovas-gépesített csoport sikerét kihasználó 53. hadsereg is lendületesen tört előre. A 18. harckocsihadtest a délutáni órákban felszabadította Orosházát, a 46. hadsereg pedig megközelítette a Tisza Szeged és Zenta közötti szakaszát.

Mivel a lovas-gépesített csoport és az 53. hadsereg már október 6-án mintegy 100 kilométer szélességben és 40 kilométer mélységben áttörte a 3. magyar hadsereg védelmét, parancsnoka, Heszlényi József altábornagy kénytelen volt elrendelni csapatai számára a visszavonulást a Tisza vonala mögé.

Az Észak-Erdély és a Tiszántúl védelmét alkotó német „Dél" hadseregcsoport (amely a 6. és 8. német, illetve a 2. és 3. magyar hadseregből épült fel) parancsnoka, Friessner vezérezredes, már másnap arra utasította az egyik páncéloshadosztályát, hogy megfelelő ellentevékenységgel („ellencsapással") állítsa meg a szovjet térnyerést. Ehhez azonban még hozzá sem kezdhetett, mert Plijev altábornagy csapatai még az előző nap estére kijutottak a Sebes- és Kettős-Körös vonalára, sőt Kőrösladánynál 7-én hajnalban a hidat is birtokba vették, így azon tudtak átkelni.

Ugyanakkor más szovjet csapatok folyóátkelését sikeresen lassították, vagy rövid időre meghiúsították a 23. német páncéloshadosztály, illetve a visszavonuló 3. magyar hadsereg erői. Plijev altábornagy azonban ügyesen kihasználta az arcvonala közepén elért sikert, ide csoportosította át a szárnyakon elakadt csapatok döntő részét. Ennek eredményeként ismét felgyorsultak az események, aminek következtében a 4. gárda-lovashadtest egységei október 8-án estére felszabadították Püspökladányt és Nádudvart, a 7. gépesített hadtest pedig másnap reggelre űzte ki súlyos harcok árán az ellenséget Karcagról és Kisújszállásról.

A lovas-gépesített csoport tehát három nap alatt mintegy 30—60 kilométer szélességben és 90—110 kilométer mélységben áttörte a 3. magyar hadsereg védelmét, am kedvező feltételeket teremtett Debrecen és Nagyvárad térségé összpontosított ellenséges csoport tás szétzúzásához, e két fontos h ség felszabadításához.

Az Orosháza—Szolnok irány támadó 53. hadsereg, valamint a ki alárendelt 1. román hads szintén sikereket ért el. Ezek leh vé tették számukra, hogy Csong tól délre, valamint Szegedtől ész keletre átkeljenek a Tiszán és r gati partján hídfőt foglaljanak. harcok eredményeként felszaba — többek között — Mezőtúr, Szar Szentes, Hódmezővásárhely és M szent.

A jobb szárnyon Nagyvárad e támadó 6. gárda-harckocsihads azonban nem tudott ilyen ered nyeket felmutatni. Még október sikerült ugyan kijutnia a Sebes-röshöz, sőt Komádinál egy zás alja át is kelt rajta, ezt köve azonban arcvonala teljes széless ben elakadt a támadása. Kravc ko vezérezredes sikeres térnyer nek biztosítása érdekében Mali szkij marsall a front jobb szár ról Nagyvárad déli körzetébe portosította át a 7. gárdahadser illetve megparancsolta Plijev bornagynak, hogy erői zömét dé leti irányba fordítva nyújtson s séget Nagyvárad felszabadítás

Dr. Füzi Imre—Dr. M. Szabó Mi

Tiszai átkelés Szeged közelében

A harcosok rohamra indulnak

A KIS MODELLT

a Magyar Honvédelmi Szövetség: minicsodák slalomoztak egy hétig Nagykanizsán. Modellek versenyeztek – vízháton

EZEKEN A CSODÁKON MINDIG VAN MIT BÜTYKÖLNI

UTOLSÓ BIZTATÁS: „REPÜLJ HAJÓM"...

MÉG EGY CSAVARIGAZÍTÁS A RAJT ELŐTT

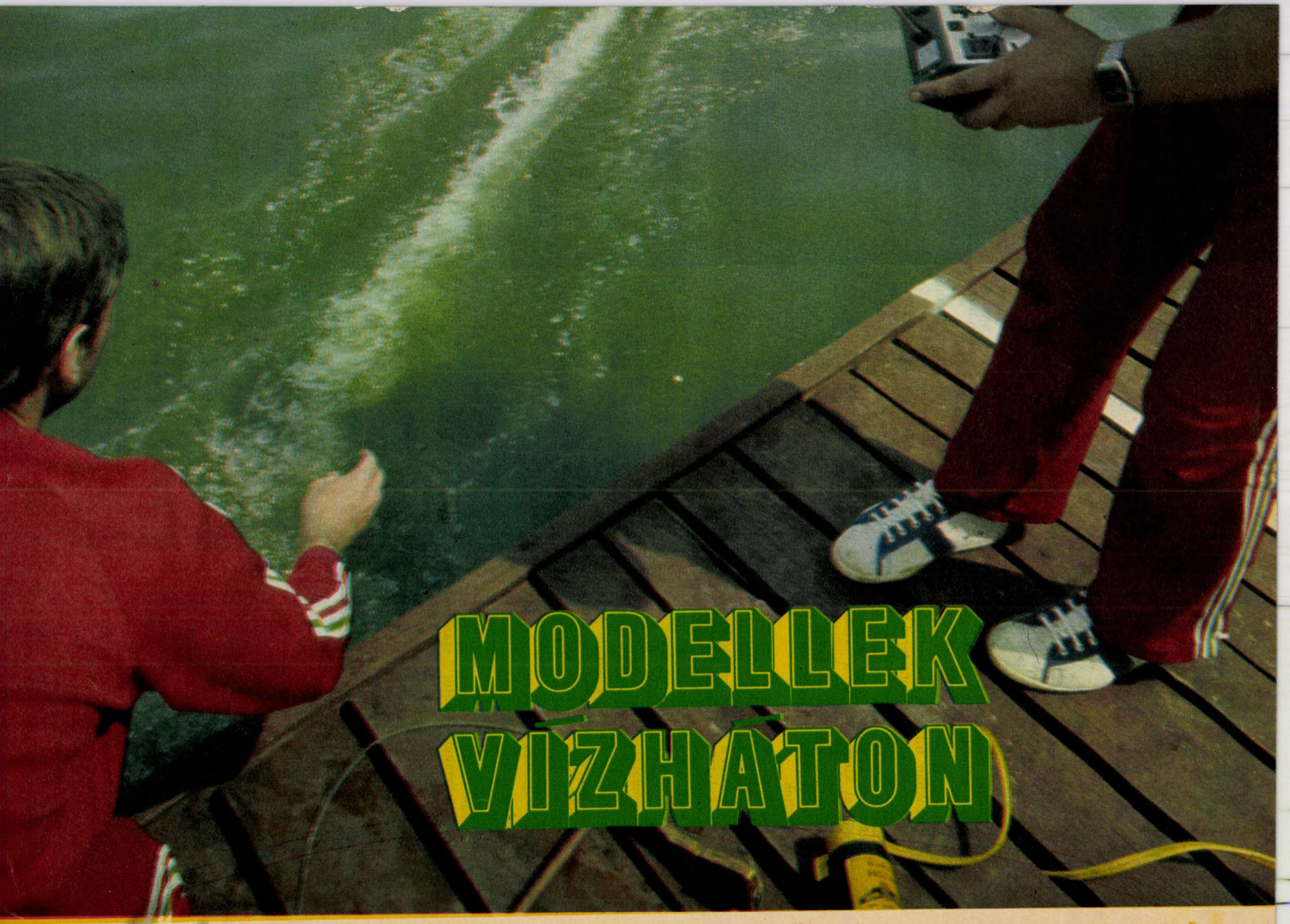
MODELLEK
VÍZHÁTON

MODELLEK VÍZHÁTON

Ijedt arcokat is láttam az FSR (gyors motorcsónak modellek) nagykanizsai világbajnokságán! A négy kategóriában 3,5, 6,5, 15 és 30 köbcentiméteres motorral hajtott modellek kerülgették az „M" alakú pálya bóyáit, a kicsik fürgén, a nagyok tekintélyes ívben véve a fordulókat. Hogy aztán az egyenes szakaszokban újra felgyorsulhassanak hetven—nyolcvan kilométeres sebességre. Az ádáz pozícióharcban felborult egy-két hajó. Egyszerűen oldalukra vágódtak vagy hegyes orrukkal kiemelkedtek a vízből, és motorjuk egy utolsót horkant. A szerencsétlenül járt modellek vezetői és segítőik ilyenkor már mit sem tehettek.

Emberi testek helyett ezúttal emberi „lelkek" utaztak az ötven-nyolcvan centiméter hosszú hajókon. Vezetőik kinn a stégen, rádiótávirányítójukkal a kezükben is érezték, hogyan fröccsen fel a víz a hajók orra felől, hogyan prüszkölnek a motorok a kesernyés gliceringőzben, érezték, hogyan rázkódik a karcsú, áramvonalas test, amikor nagy csattanással egy másik testnek rohan.

Hársfalvi István, a huszonegy tagú magyar válogatott kapitánya mondta, miközben a hátunk mögött bent a hajók gyomrában, 18—19 ezres fordulatszámmal rendíthetetlenül dolgoztak a motorok:

— Mindenki saját maga készíti el a hajóját. A testet műgyantából, üvegszálból formáljuk, ha nincs műhelyünk, akkor éppen a családi ebédlőasztalon. Eltelik százötvenszázhatvan óra, mire beszereljük a motort, az üzemanyagtartályt, mire a helyére kerül minden csavar. Amikor először vízre kerül a modell, úgy érzi az ember, mintha maga próbálna meg hetven-nyolcvan kilométeres sebességgel száguldani a vízen, manőverezni a bóyák között. Úgy érezzük, mintha mi is a fedélzeten volnánk. Láttam már versenyzőt, aki a süllyedő modellje láttán levegő után kapkodott... Kétszer edzünk hetente. Kevés a jó motor, és még ezeknek is elkopnak egyes alkatrészei úgy hat-nyolc órás alapos igénybevétel után.

Mi minden lehet a modellező boldogsága az építés ötletességétől kezdve a tökélyig csiszolt kormánymozdulatokig? Boldog az egyszerű modellező akkor is, amikor víztől csöpögő, dopping-vizsgázott (ellenőrzik, a hajtóanyag nem tartalmaz-e meg nem engedett „serkentő" vegyületeket) hajóját megcsodálják.

Ki miért épít, ki miért áll rajthoz, ki miért választotta éppen a modellezést? Huszonegy ország versenyzői közül a maga kilenc évével a magyar Szénási Noémi volt a legfiatalabb.

— Szeretek játszani, versenyezni, szeretem a technikát — mondta Noémi. — Ez a három dolog mind benne van a modellezésben.

A huszonkét éves kínai Shang Yan, a 3,5 köbcentiméteres kategória világbajnoka Noémihez képest meglett embernek számít. Sanghajban él, egy autógyárban dolgozik. A város műszaki egyetemén tanul, hajómérnök szeretne lenni.

— Amikor kisgyerek voltam — mesélte — nagyon szerettem a távirányítású játékokat. Különösen azokat, amelyeket úgy kellett összeraknom a dobozban árusított alkatrészekből. Ez a játék megfogott örökre... Én a nagy hajók építését is játéknak tartom, komoly, felelősségteljes játéknak.

Magyarországon több, mint nyolcezer igazolt modellezőt tartanak számon. Sebészek, ügyvédek, esztergályosok, autóbuszvezetők... A műtőből, a hivatalból, a tárgyalóteremből, a gép mellől, a vezetőfülkéből sietnek klubjukba, hogy tovább építhessék megálmodott modelljüket.

A precíziós műszerek között ügyvéd ad tanácsot a buszvezetőnek, esztergályos a sebésznek... A siker körforgásának állandóan felbukkanó momentuma. Megépítenek egy modellt, kipróbálják, ám az asztalukon máris ott fekszik egy újabb terv.

A nagykanizsai csónakázótavon rendezett világbajnoksággal méltón köszönthette a modellező szövetség a magyar modellezés hetvenötödik évfordulóját. A századforduló után nem sokkal, 1909-ben rendezték hazánkban az első hivatalos versenyt. A múlt század kilencvenes éveiben kezdtek repülőmodellek építésével foglalkozni a kolozsvári egyetem professzorai és diákjai. Kutatták, keresték a repülés lehetőségeit, kísérleteikkel a nagy titok után nyomoztak, hogy beteljesedhessék végre az ember egyik legősibb vágya. Szigorú fegyelmet és nagyon sok tudást igénylő munka volt ez, melyben lappangott már a játék.

A vetélkedés, az építés öröme, melyről Bombócz István, a modellező szövetség elnökhelyettese azt mondta:

— Nem lenne teljes az életünk modellezés nélkül. Sok ember talán meg sem találná azt a pillanatot, amikor igazán önmaga lehet.

Sinkovics Ferenc

Fotó: Karasz Lajos

KEDVES ISMERŐS

Szupermen sportmezbe

A közvélemény szemében m kétségkívül Carl Lewis az atlé tika csodája. No persze, négy aranyat nyerni az olimpián, é ezzel a legendás Jesse Owen örökébe lépni, nem akármilyer mutatvány. Arról nem is beszél ve, hogy micsoda parádés lát ványosság 100 méteren öt mé tert verni a többi világklasszis ra, és Bob Beamon XXI. század eredményét ostromolni a távol ugrásban.

Kellő tisztelettel most mégis vitába szállnék a közvélemény nyel. Mert számomra az atlétika igazi csodája Daley Thompson. Egy tízpróbázó Angliából. Egy szupermen – sportmezben.

Szüleitől hihetetlenül szerencsés génkészletet örökölt. Skót édesanyjától a makacs kitartást, az elszánt küzdeni tudást, nigériai édesapjától pedig valami elképesztő mértékű fizikumot, afféle őserőt kapott útravalóul. Mindez olyan hetyke magabiztossággá és tehetséggé ötvöződött benne, amely legfeljebb a fénykorában lévő Muhammad Aliéhoz hasonlítható.

Tízpróba. Az atlétika szinte valamennyi versenyszámát felölelő sportág. Vágtaszámok, akadályfutás, ugrások, dobások... És az egész produkcióhoz mindössze két nap áll rendelkezésre.

Carl Lewis – 80 kiló dinamit. Végigsöpri a 100-at, repül a homok felett... mindez néhány másodperc műve.

Daley Thompson – egy erőmű. Tíz versenyszámhoz kell egyenletes teljesítményű energiát biztosítania idegileg is, fizikailag is. „Mellesleg" ő a világcsúcstartó, és neki is van már két olimpiai aranyérme.

Mert a tízpróbázó a tíz versenyszám után is csupán egyetlen érmet kap...

–R –R

PAJTÁS

DALEY THOMPSON

FOTÓ: [illegible]Y BÉLA

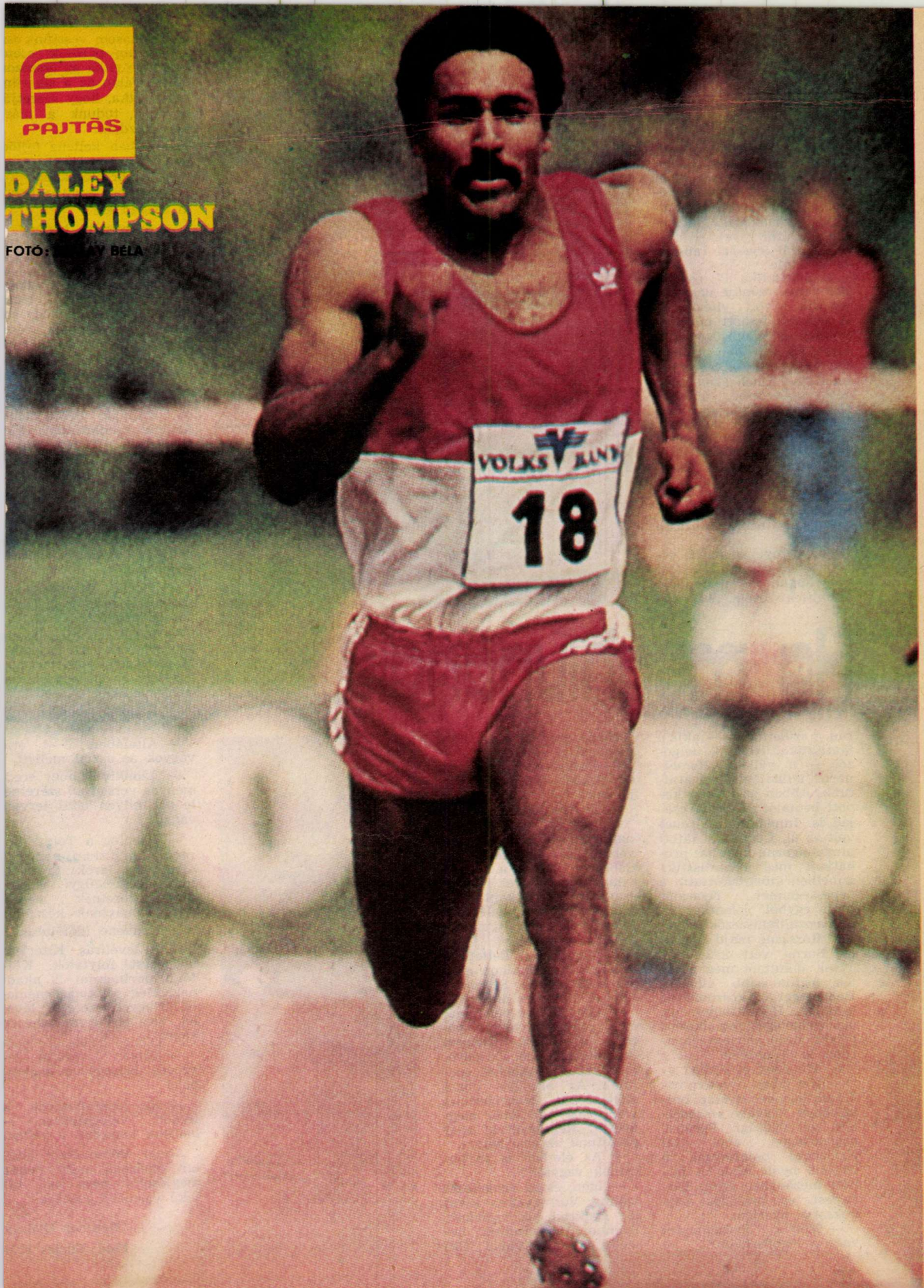

Ha meghívnának...

Szőke hajú, ábrándos tekintetű, légiesen karcsú. Akár egy romantikus lányregény hősnője is lehetne, amint vékony, fehér ujjaival csipkét horgol vagy éppen virágot szed a réten.

Böhm Gabi azonban sokkal prózaibb dolgot művel: asztaliteniszezik. Az ember ki sem nézné ebből a vékony kislányból, hogy micsoda bombaerős fonákokat tud ütni.

A hazai ifjúsági ranglista vezetője.

A Statisztika 17 esztendős versenyzőnője nemcsak az ifik között vitézkedik. A legjobb felnőtt női menőknek is méltó versenytársa. Mi sem jobb bizonyíték erre, mint a legutóbbi országos bajnokságon szerzett aranyérme, amelyet Gál Krisztinával az oldalán nyertek női párosban.

Gabi élete első interjúján az alkalomhoz illően elfogódott. Amikor megtudja, hogy edzője, dr. Ormai László is élénken ajánlotta, felderül.

Egy kis bemutatkozásra biztatom.

Nagyot nyel és máris sorolja:

— Éppen tíz esztendeje asztaliteniszezem. 1974 nyarán a szüleimmel — akik a Statisztikai Hivatal dolgozói —, a vállalat Római-parti üdülőjében nyaraltunk. Abban az időben kapott beutalót az Ormai család is. Innen már egyenes volt az út. Laci bácsi látott pingpongozni, mondta: próbáljam meg a Statisztika színeiben kibontakoztatni a képességeimet. Nyaralás után egyből jelentkeztem az asztaliteniszezők edzésén. Rózsásné majd Poprócsi Barna vett kezelésbe. Tőlük tanultam meg a játék legfontosabb elemeit. Rengeteget köszönhetek Lotaller Henriettének is, aki rengeteget foglalkozott velem. Amit elértem, javarészt az ő érdeme.

— Mit értél el eddig?

— Két ízben nyertem országos egyéni ifjúsági bajnokságot. Tavaly szerepeltem az Ifjúsági Európa-bajnokságon, ahol Gál Krisztivel bejutottunk a legjobb nyolc közé. A felnőtt mezőnyben páros Budapest- és országos bajnokságot nyertem.

— Melyik győzelmedre vagy a legbüszkébb?

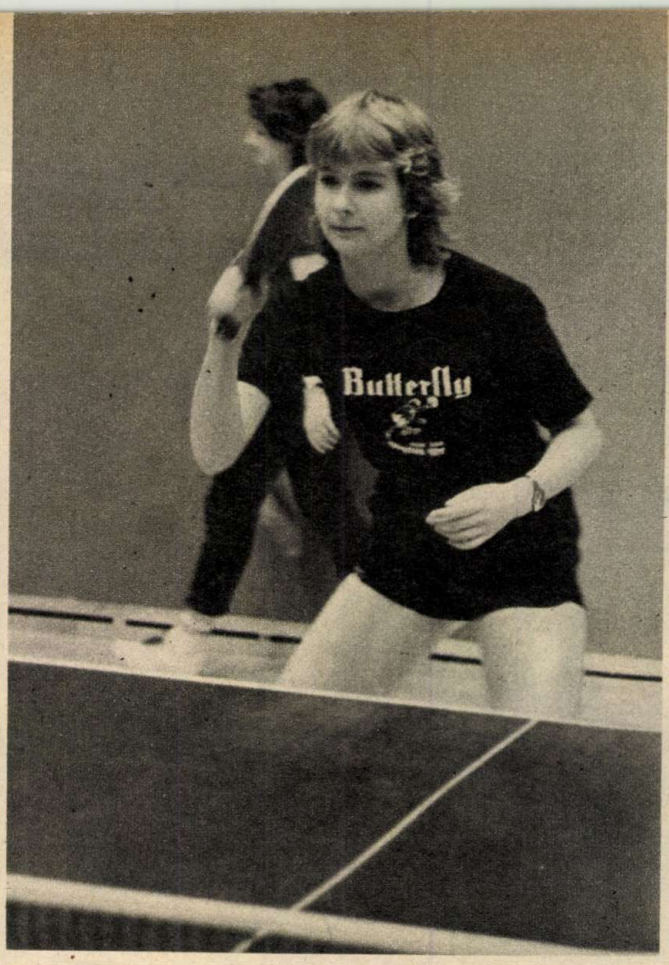

Némi gondolkodás után, meglepő a válasz:

— Tulajdonképpen egy vereségnek örültem a legjobban.

— Ez meglepő...

— Idén márciusban Poznanban egy nemzetközi versenyen összekerültem Cao-Yan-Huával, a kínaiak világbajnoknőjével. Óriási csatában 3:1-re kaptam ki tőle. Ez egy győzelemmel felérő vereség volt a számomra.

— Meglepetést keltett az országos bajnokságon elért páros sikeretek. Számítottatok-e ilyen eredményre?

— Gál Krisztivel már évek óta összeszokott párost alkottunk. Nagyon érezzük egymást. Ő tenyeresekkel, én fonákkal operálok. Az országos döntő előtt sokat beszélgettünk arról, hogy jó lenne megnyerni. Megfogadtuk, hogy ráhajtunk az első helyre.

— Az életben is jó barátnők vagytok?

— Igen, és ez rengeteget számít. Versenyeken kívül is gyakran összejövünk, ilyenkor meg tudjuk beszélni a taktikánkat. Mi még sohasem vesztünk ösz sze, pedig párosok esete ben nem ritka az összezö dülés. Talán az a sikerün egyik titka, hogy szeretjü egymást, tudunk a más kért küzdeni.

— Miben kellene fejlőd nöd?

— A pörgetésekben.

— Milyen célokat tűzt ki magad elé?

— Szeretnék betörni nemzetközi mezőnybe. Pá éven belül jó lenne Euró pa-bajnoki címet szerezn Mindenképpen kiemelked versenyző szeretnék lenn Erre az is csábít, hogy so versenyen vehetnék rész Imádok utazni, jó néhán helyre szeretnék eljutn Sajnos, nálunk a fiatal ver senyzők elég kevés nem zetközi szereplési lehetőse get kapnak. Pedig soka kellene találkoznunk kü földiekkel, hiszen ittho már úgy ismerjük egymás mint a tenyerünket.

— Van alkalmad a bizo nyításra?

— Júliusban Linzbe volt az Ifjúsági EB, előtt pedig az országos ifjúság bajnokságot rendezték.

— Férfias stílusban já szol. Előfordul, hogy fiúk kal is ütögetsz?

— Méghozzá elég sűrűn A Vízművek férfi csapata Marczibányi téren tartja a edzéseit, ilyenkor összecsa punk velük.

— Naponta mennyi idő fordítasz felkészülésre?

— Általában 3—4 órá vagyok az asztal mellett.

— Azonkívül, hogy ered ményes versenyző szeretné lenni, milyen civil tervei vannak?

— Jelenleg a Toldy Fe renc Gimnázium negyedi osztályába járok. Érettség után egészségügyi főisko lára szeretnék menni Gyógytornásznak készülök

— Kedvenc időtöltésed?

— A levélírás. Kiterjed levelezést folytatok. Külföldi partnereim is akad nak, elég jól tudok néme tül. Nagyon szeretek leve let írni és természetesen kapni is.

— Milyen tartalmú le vélnek örülnél a legjobban?

— Ha meghívnának a felnőtt válogatottba — hangzik kapásból a válasz.

Ahogy Böhm Gabi játékát elnézem, nem nehéz megjósolni: nem kell túl soká várnia a postára...

Kemény György

Fotó: Fürjes Vali

ŐSZI VÁSÁRFIA

Játék a vásáron: mit vennél, ha lenne pénzed — sportcikkekből?

Csodák a vizen. Nagy sikert arattak a MAHART családi hajói

Egy jó találmány: Domiling a nyelvtanulóknak

Nincs jobb játék, mint a komoly játék.

Ilyenkor, őszidőben a Budapesti Nemzetközi Vásár, amely évtizedek óta hozza el szeptemberben a jelen, meg a közeli jövő fogyasztási cikkeit, a lehető legkomolyabb játék. Lehetőséget ad termelőnek és vásárlónak a találkozásra.

Meg, persze, ahogy említettük: a játékra. Merthogy egy ilyen vásárra nem vásárolni megy az ember. Inkább csak nézelődni, föl-alá járkálva bekukkantani hol egyik pavilonba, hol a másikba. Kipróbálni mondjuk, a sztereó fotelt, megnézni, hogy esik benne az ülés, s elképzelni, milyen lenne otthon, a szoba sarkában... aztán fitymálgatva továbbmenni. Mert a vásár játékhangulatához hozzá tartozik az is, hogy az ember magában maga-magával alkuszik.

Sőt: megalkuszik, hogy mit venne meg (ha lenne pénze) és mit vesz majd me (ha lenne pénze), és mit vesz majd magunk az utóbbi, megveendő dolgok kategóriájában a Domiling-sorozatra szavazunk: a jópofa nyelvi játék szórakoztat is, tanít is. Több hasonlóra lenne szükség.

S már ezért a felismerésért is érdemes volt kimenni az őszi vásárra. Mert nem győzzük ismételni: nincs jobb játék, mint a komoly játék.

Amit ki is lehet próbálni: a közlekedési játék

A ma vásárlátogatói — a holnap vásárlói

Megyei körkép

Rendszeresen érkeznek szerkesztőségünkbe tudósítások a megyei lapok munkatársaitól. Legutóbb Zalából és Tolnából kaptunk képes anyagot.

AZ ŐSÖK EMLÉKEI NYOMÁN

A Damjanich tábornok, A fekete cár, a Tomori, büszke vezér, a Simonyi óbester című történelmi regények írójának neve nem ismeretlen a történelmet-irodalmat kedvelő tizenévesek körében. E regények születésének körülményeiről faggattam a regény- és újságíró Ordas Ivánt:

— Mindegyik könyv egy-egy esztendő forráskutatást követelt. A forráskutatás után a megírás már nem nehéz, csak el kell kezdeni és végig kell csinálni.

— Miért választotta annak idején éppen Damjanich tábornokot témájául?

— Néhai nagyapámnak ő volt a kedvenc szabadsághőse, én pedig imádtam az öregurat, hiszen szabad volt játszanom a kitüntetéseivel.

— Úgy tudom, sikerült felkutatni elég távolra visszamenőleg a családfáját.

— Eleim megengedték maguknak a családfa vezetésének luxusát. Anyai nagyanyámék a XII. századig dokumentálhatnak mindenféle lehetetlen nevű elődöt, de apámék is megütik a XVIII. század derekát. Ekkor kötötték fel — bizonyára nagyszámú sertés eltulajdonításáért — őseim egyikét, valahol a Balkánon.

Komolyra fordítva a szót — figyelmezteti önmagát Ordas Iván —, a dédanyám apja közvetlen emlékekkel szolgált a napóleoni háborúkról. A dédapám 1848-ban Vas megye nemzetőrségének parancsnoka volt, és egy évvel később csak azért nem kötötték fel horvátverésből kifolyólag, mert elvitte a kolera. Nagyapám látta gyermekfejjel Deák Ferencet, a nagymamám hallgatta Liszt Ferenc játékát. Apám sokadmagával a frontra menés előtt tisztelgett Görgey Arthur előtt, akiről velem senki el nem hiteti, hogy nem a legnagyobb hadvezér volt.

— Tehát az ősök elevenen élő emlékei hozták közel a történelemhez?

— Igen. De hivatkozhatok még a sok otthoni könyvre. Arra is, hogy Mikszáth Kálmán apai nagyapám képviselőtársa volt. Így száz saját dedikációjú kötetünk volt tőle. Ő máig is legnagyobb írói példaképem. Csakúgy, mint Kodolányi János, akit nemcsak a halála után nevezek atyai barátomnak, amint az eléggé divatos szokás, hanem életében is az volt.

— Kanyarodjunk vissza a regények születéséhez. A Damjanich tábornok tehát a nagyapa iránti tiszteletből született.

— A fekete cárt pedig Nemeskürty István Ez történt Mohács után című könyve ihlette. A Tomoriról szóló könyv az ismert verssoroknak köszönhető (Tomori! a büszke vezér!...), meg némi logikának, és annak, hogy nem szeretem a mártírtermelést. Simonyiban pedig a zsiványsága tetszett.

Décsi Kiss János,
Tolna megyei Népújság

DIÁKSEREG A SZÍNHÁZBAN

A beavató színházi előadások fogalma már az ország minden pontján ismerősen cseng a színházbarát fiatalok számára. Különösen elmondhatják ezt magukról a zalai gyerekek, aki számára a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház immár két éve kínálja a színházi munka közelebbi megismerésének e módját. A beavató előadások jóvoltából nemcsak a kötelező olvasmányok színházi változatait ismerik meg, hanem egy-egy darab színpadra állításának nehézségeit, buktatóit is, és a mű belső, rejtettebb erővonalai is kibontakoznak a fiatal nézők előtt.

A kezdeményezés sikerét, eredményességét aligha kell bizonygatni, mégis érdemes néhány pillantást vetni az elmúlt, első hivatalos évad statisztikáira. Ebben az évben A fösvény, valamint a Bánk bán beavató előadásai (egy részlet a fotón) várták a fiatalokat, s úgy tűnik nem hiába. Moliére és Katona József drámáinak számos előadása összesen több, mint 35 ezer nézőt vonzott az évad folyamán. S nemcsak a megyeszékhely irodalombarát fiataljai számára voltak hozzáférhetőek ezek az érdekes bemutatók. A műveket harmincnégy alkalommal Zalaegerszegen kívül, a megye más városaiban, illetve kisebb településein is bemutatták a társulat tagjai. S bár kimondottan beavató jelleggel csak a fentebb említett két darab került a zalaegerszegiek repertoárjába, azért volt még jó pár olyan bemutató az évad során, amelyre joggal indulhatott érdeklődéssel a diáksereg. Első helyen kell említenünk ezek közül is a színházavató díszelőadást, Madách Imre Az ember tragédiája című drámai költeményét, amelyet több alkalommal játszottak kifejezetten iskolás közönség előtt.

Természetesen az idei, október elején kezdődő évad sem marad beavató előadások nélkül. Az elsőt a Télapó hozza, hiszen december 6-án tervezik bemutatni első alkalommal Schiller Ármány és szerelem című tragédiáját, míg a második beavató produkciót az évad második fele tartogatja. Ekkor Shakespeare Vízkereszt, vagy amit akartok című művével ismerkedhet meg közelebbről is a zalai fiatalság.

Mégsem kell decemberig várniuk a színházbarát gyerekeknek, ha kedvükre való látnivalóra vágynak. Már az évad elején igazi csemegét kínálnak számukra, hiszen nem más, mint Óz, a nagy varázsló látogat el ekkor a Hevesi Sándor Színház színpadára!

Magyar Hajnalka,
Zalai Hírlap

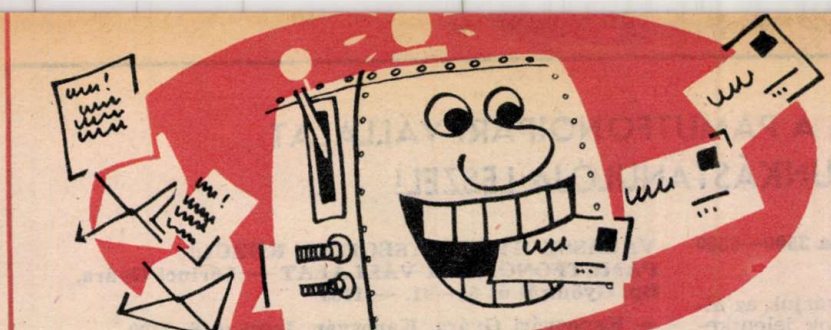

levélbontó

Mit üzen a Pajtás?

„BARÁTNŐK lettünk, s ezt a Pajtásnak köszönhetjük". — írja levelében a tiszaigari Varga Mariann, akinek mi küldtük el a miskolci Kálmán Mária címét. Jól esett a visszajelzés, köszönjük. Örülünk, hogy ez esetben sikerült a „párosítás".

TÖBB VERSET küldött Szerencsés M. Katalin (Érd, V., Kossuth u. 104. — 2030). Attól még nem lesz vers egy írás, hogy sarokba tördeljük, és azon igyekszünk, hogy a sorok vége összecsengjen. De egyikmásik sikerültebb darabból úgy tűnik, ezt te is érzed. Verselésed egy kicsit a magyar nyelvű műköltészet kezdetén született, a mai fülnek döcögősen hangzó, nehézkes műveket idézi. Jól megfigyeled, ami körülötted és benned zajlik, próbáld ezt leírni minél pontosabban, akár prózában is. És ezt a szöveget csiszolgasd, hogy minél jobban megközelítse azt az élményt, ami kiváltotta belőled. Ebből több hasznod lesz egyelőre, mint abból, hogy a mondandódra nem ismert versformák nyűgét rakod.

RÉGES-RÉGI tudósítónk jelentkezett majd huszonöt év után újra. Kedves ajándékkal lepett meg bennünket dr. Szigeti Zoltán Budapestről. Két 1957-es Pajtást, az ellenforradalom után megjelenő első két számot küldte el nekünk gyűjteményéből, gazdagítva ezzel sajnos már jócskán foghíjas archívumunkat. Köszönjük kedvességét, a régi Pajtásokat féltve őrizzük majd, illetve bemutatjuk a gyerekeknek olvasói ankétokon.

A FUTBALLISTÁNAK milyen iskolát kell végeznie? — érdeklődik levelében Mesterházi Péter Almásfüzítő-felsőről. (Klement G. krt. 10/C — 2932).

Foci-suliról csak a tévében hallhattál. Bár vannak testnevelés tagozatos osztályok, és a Központi Sportiskolában, Budapesten is összegyűjtik a tehetségeket, időnként a televízión keresztül is toboroznak ügyesen focizó fiúkat. A focisták többsége egyesületben tevékenykedik, s ott vált, „érett be" élvonalbeli játékossá.

LAKBERENDEZŐ szeretne lenni Kovács Renáta (Csajág, Kossuth u. 20. — 8163). Lakberendezéssel hazánkban főleg belsőépítészek foglalkoznak. Ha úgy érzed, hogy kiemelkedő a rajzkészséged, jelentkezz a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola bútor- vagy játékkészítő szakára. A lakberendezéssel kapcsolatos a lakberendezési cikkek eladóinak munkája is, akik bútorok, lakástextilek, lakásvilágítási cikkek eladásával foglalkoznak. Ismerniük kell a korszerű lakáskultúra elemeit, és szükséges a jó ízlés, a szép iránti fogékonyság. A szakmunkás-bizonyítványt 3 éves szakmunkásképző iskolában lehet megszerezni.

FELNŐTT TUDÓSÍTÓINKNAK ÜZENJÜK: kérjük azokat a tanárokat és vidéki tudósítókat, akik bármilyen anyagot küldenek szerkesztőségünkbe, hogy mellékeljék a személyi számukat is. Megjelenés esetén, hogy honoráriumot tudjunk fizetni, erre feltétlenül szükségünk van. Ha fotót is küldenek illusztrációként, a fotós címét és személyi számát is kérjük, juttassák el hozzánk.

Leveleznénk! Válaszolj!

HETEDIKESEK VAGYUNK: SZIVEK MÁRIA, Tárnok, Fő u. 72. — 2461; SZABÓ LAURA, Szekszárd, Hermann O. u. 37. — 7100 (Képeslapot, szalvétát gyűjt.) ; TÖRKÖLY HAJNALKA, Mátraverebély, Kányás A/3. — 3077 (Kártyanaptárt gyűjt.); SZELLÁR ANITA, Lánycsók, József A. u. 12. — 7759 (Matricát, naptárt, szalvétát gyűjt, szeret hímezni, festeni, tollaslabdázni.); KÓCSÓ ANNA, Battonya, Széchenyi u. 3. — 5830 (Képeslapot, szalvétát, naptárt, bélyeget, csokipapírt, jelvényt, matricát gyűjt.); SOÓS MELINDA, Szekszárd, Madách u. 9. — 7100 (Képeslapot, szalvétát gyűjt.); KEREPESZKI ILDIKÓ, Pilis, Lehel út 14. — 2721 (Szalvétát, matricát gyűjt, szeret olvasni. Fiúk leveleit is várja.); BUDAI ANIKÓ, Lánycsók, Petőfi u. 16. — 7759 (Szalvétát, bélyeget gyűjt.); BRASSAY GYÖNGYI, Bajna, Hősök tere 1. — 2525 (Bélyeget, csokipapírt, matricát gyűjt, fiúk leveleit várja.); WENCZL SZILVIA, Pilisvörösvár, Jókai u. 6. — 2085 (Budapesti lányokkal levelezne.); PAPP ANDREA, Hajdúdorog, Akácfa u. 9/2. — 4087 (Gyűjt: bélyeget, matricát, naptárt és képeslapot, nagyon szeret olvasni.); SZŐKE KRISZTA, Bagod, Kossuth u. 13. — 8992 (Matricát, bélyeget, szalvétát gyűjt.); OROSZ ANITA, Napkor, Petőfi út 8.

Ilyenek vagyunk?

Nemrég találkozhattatok már ezzel a címmel rovatunkban. Időnként mi is „csipkedünk" benneteket, de köztetek is vannak élesszemű kritikusok, akik megírják nekünk, ha valami nekik nem tetsző dolgot észlelnek a társaik körében. Miután elolvastátok az alábbi írást, reméljük, egyetértetek velünk abban, hogy nevetni jó, de néha — kegyetlenség.

MOZIBAN

Elkezdődött a híradó. A vásznon meggyötört, vánszorgó emberek tömege, égett arcok, szomorú szemű, csontsovány gyerekek... És az egyik sorban néhány fiú vihogásba kezdett. Nagyon megdöbbentett a dolog, de mások is mérgesen piszszegték le őket. Én sem tudom, milyen a háború, de mikor szenvedő embereket látok, nincs kedvem nevetni, inkább összeszorul a torkom.

Stampf Judit, Lukácsháza

JÓL JÁRSZ, HA A PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT SZAKMUNKÁSTANULÓJA LESZEL!

Csak 3 év szorgalom, s a jövedelem havonta 3500—6500 Ft lehet!

Az 1985 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett, és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.

Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény!

DÍJTALAN kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny, 6 Ft-ért napi háromszori étkezés.

HAVONTA évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 290—750 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz társadalmi ösztöndíj, mely két részből áll: 500 Ft alapösztöndíj és a tanulmányi eredménytől függően 150—250 Ft tanulmányi pótlék.

VÁLASSZ GYÁREGYSÉGEINK KÖZÜL!
PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT — Lőrinci Gyára, Bp. Gyömrői út 85—91. — 1183

— Kaposvári Gyára, Kaposvár, Jutai u. 6. 7400

— Miskolci Gyára, Miskolc, József A. u. 21. 3527

— Váci Gyára, Vác, Vám u. 1. 2600

— Újpesti Cérnagyár, Bp. Váci út 91. 1044

— Bácsalmási Gyára, Bácsalmás, Rákóczi u. 11. 6436

„FONALGYÁRTÓ SZAKMA" „1214—1" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.

Kérésedre postafordultával részletes tájékoztatót küldünk.

PÁLYAVÁLASZTÓK!

Vár benneteket az Egyt

Gyógyszervegyészeti Gyár közössége — gyertek hozzánk szakmát tanulni!
A gyógyszergyártás a korszerű berendezések mellett a jól képzett, lelkiismeretesen dolgozó szakemberek munkáját is igényli.
Általános iskolai végzettséggel várjuk jelentkezéseteket a következő szakmákra:
vegyianyaggyártó, hegesztő, központi fűtés- és csőhálózat-szerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, géplakatos, vegyigépszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületvillamossági szerelő, műszergyártó- és karbantartó (csak Budapesten lakók jelentkezhetnek); elekroműszerész, szobafestő, mázoló-tapétázó, padlóburkoló, csatornamű-kezelő.
A képzési idő 3 év; kollégiumot biztosítunk. Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt egyszerre szerezhettek általános vegyész szakmában.
A képzési idő 4 év; kollégiumot biztosítunk.
Juttatásaink a tanulmányi idő alatt:
tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj, 400 Ft társadalmi ösztöndíj, + ösztöndíj-kiegészítés a tanulmányi eredménytől függően, jutalomlehetőség, szociális juttatások, (segély, ebéd, munkaruha stb.), üdülési és kulturális lehetőségek. Társadalmi szerződést kötünk.
A szakmunkásvizsga után támogatjuk továbbtanulásotokat gimnáziumban, szakközépiskolában, nyelvés egyéb szakmai tanfolyamokon.
Pályakezdőinket 5 évig beilleszkedési programmal segítjük át a munkába lépés és azt követő időszak nehézségein.
A továbbtanulással kapcsolatban további részletes tájékoztatást ad az Egyt Gyógyszervegyészeti Gyár oktatási osztálya.
Címünk: Budapest, X., Keresztúri út 30—38.
Levélcím: 1475 Bp. Pf: 100 Telefon: 836—702
Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon. Jelentkezéseket előjegyzésbe vesszük.

Ne feledjétek — vár az EGYT

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A BUDAPRINT PNYV Kelenföldi Textilgyár az 1985/86-os tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező

LÁNYOKAT: fonó, szövő, kötő;

FIÚKAT: textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.
FELVÉTELI VIZSGA NINCS! Tanulmányi idő 3 év.
ÖSZTÖNDÍJ: a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően fonó és szövő tanulóknak 350—700 Ft; kötő és textilipari gépszerelő tanulóknak 150—550,— Ft havonta.

JUTTATÁSOK:
— vidéki tanulóknak havi 500 Ft,
— budapesti tanulóknak havi 450 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk, a nyári szünidőre is.
— A vállalati ösztöndíjon kívül a tanulmányi időre, tanulmányi eredménytől függően pótlékot fizetünk az alapösztöndíj 30, 40, 50 %-ának megfelelő összegben.
— Kollégiumi elhelyezését minden vidéki tanulónak biztosítjuk teljes ellátással, munkaszüneti napokon is.
— Iskolaköpenyt, munkaköpenyt, munkacipőt, tornafelszerelést, füzetcsomagot és tankönyvet az iskola, illetve a gyár biztosít.
— Egész évben kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.
— III. éves tanulóinkat szakmunkásbérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

SZAKMUNKÁSVIZSGA UTÁN: a kereseti lehetőség 3500—5500 Ft. Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk havi 150 Ft-ért. Továbbtanulásra lehetőséget biztosítunk.
További részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban.
Érdeklődők részére üzemlátogatást szervezünk.

CÍM: BUDAPRINT PNYV Kelenföldi Textilgyár személyzeti és oktatási oszály, Budapest XI., Budafoki út 111—113.

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK

szeretettel várja az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését szakmunkástanulónak az alábbi szakmákra:

esztergályos, marós, hegesztő, vas- és fémszerkezeti lakatos, ács-állványozó, kőműves (kiemelt szakmák); géplakatos, vegyigépszerelő, gáz- és vízvezeték-szerelő, anyagmozgatógép-szerelő, Diesel-mozdony szerelő, villamosgép-szerelő, elektroműszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő-mázoló, vegyianyaggyártó, erősáramú-berendezésszerelő, villamoshálózat-szerelő, irányítástechnikai műszerész (érettségizett, budapesti lakosok részére).

A kiemelt szakmákban a tanulók a tanulmányi ösztöndíjon felül havi 200 Ft kiegészítést kapnak.

A tanulókkal szerződést kötünk társadalmi ösztöndíjra, melynek összege 300—800 Ft-ig terjedhet, valamint ennek 10—50%-ig tanulmányi pótlékot adunk, a tanulmányi eredménytől függően. Vidékiek részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

Gyakorlati oktatás alatt a tanulók kedvezményes ebédet, védőruhát kapnak. A tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést fizetünk.

A törzsgárdatagság elismerésénél a tanulóéveket beszámítjuk.

Dolgozóink pihenését szolgálják a Duna és a Balaton melletti üdülőink. Számtalan sportolási lehetőséget nyújtanak a vállalat sportszakosztályai.

A szakmunkásvizsga letétele után a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti és oktatási osztályán
Budapest IX., Kén u. 5. — 1097; telefon: 277—275.

Szeretnél valamilyen szép szakmát tanulni?

GYERE NYOMDÁSZ TANULÓNAK A KOSSUTH NYOMDÁBA!

Választhatsz: BETŰSZEDŐ, MAGASNYOMÓ GÉPMESTER, SÍKNYOMÓ GÉPMESTER, KÖNYVKÖTŐ szakmák közül.

Keress fel minket szüleiddel, bemutajtuk a választható szakmákat.

Érdeklődni lehet:

naponta 8—14 óra között a
KOSSUTH NYOMDÁBAN
Lüllei László szakoktatónál,
Budapest, V., Alkotmány u. 3.
Tel.: 311-356/220

Juttatásaink:

a tanulmányi eredménytől függően
400—1050 Ft összegű
társadalmi-tanulmányi ösztöndíj,
4 Ft térítésért étkezés,
sportolási, szórakozási lehetőség,
üdülés a Balatonnál és Galyatetőn.
Továbbtanulási lehetőség
a Nyomdaipari Szakközépiskolában.

FIATALOK FIGYELEM!

A BUDAPRINT Magyar Pamutipari általános iskolát végző

lányokat fonó-szövő,

fiúkat textilgépszerelő, lakatos, villanyszerelő szakmunkástanulónak iskoláz be az 1985/86-os tanévre.

Felvételi vizsga nincs!

Tanulóidő: 3 év.

Tanulmányi ösztöndíj: 350—750 Ft,

társadalmi ösztöndíj: 450—750 Ft, a tanulmányi eredménytől függően.

Kollégiumi elhelyezés és teljes ellátás havi 270 Ft-ért.

Szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség: 3500—6000 Ft.

Jelentkezni lehet munkanapokon 7 órától 14 óráig.

Levélre tájékoztatót küldünk.

Címünk:
BUDAPRINT Magyar Pamutipar
személyzeti és oktatási osztály
Budapest IV., Lahner Gy. u. 30.

Telefon:
693-847 vagy 693-111/115-ös mellék.

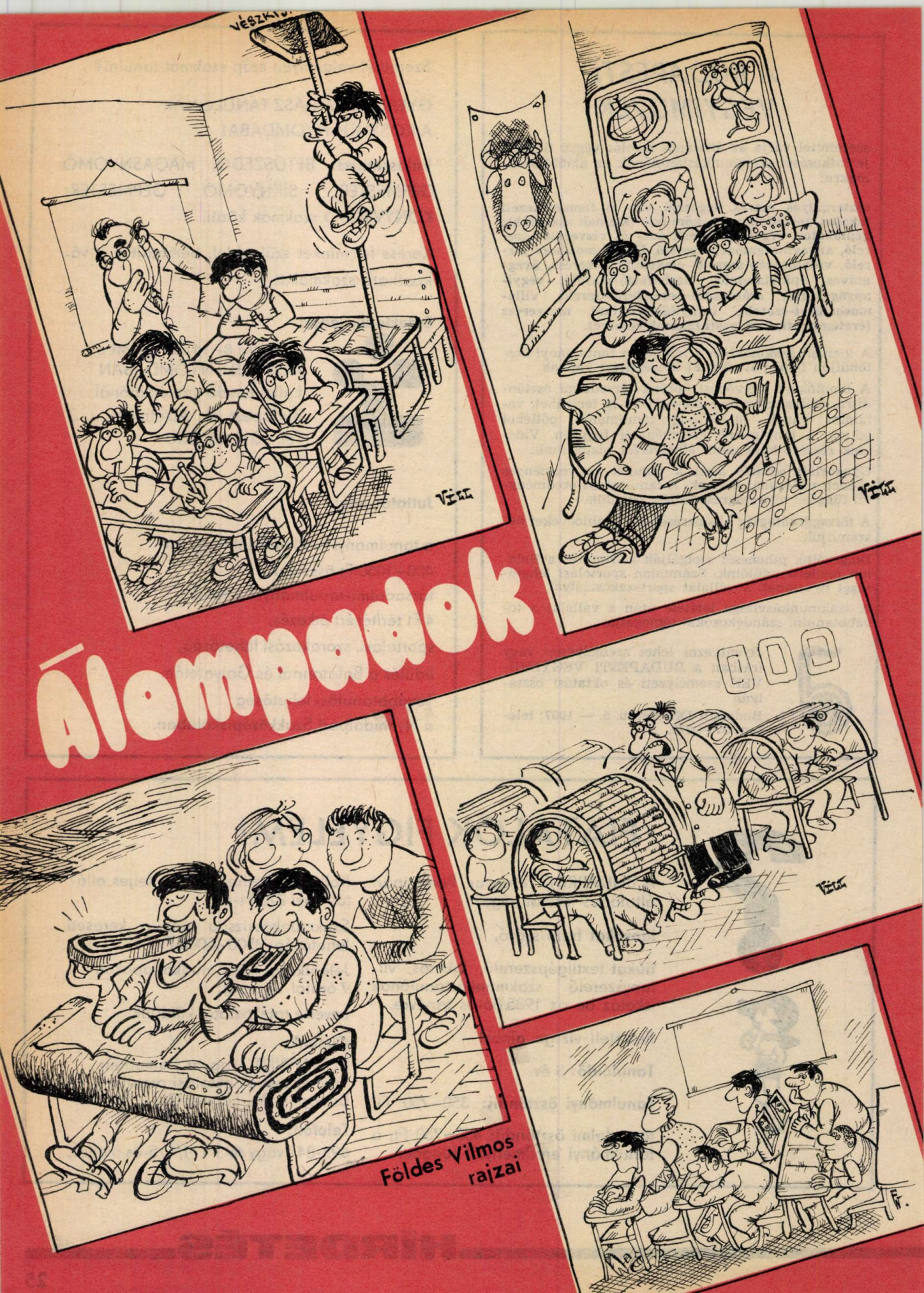
VÉSZKIJ
Álompadok
Földes Vilmos
raizai

FIGYELEM!

Az 1985/86-os tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett lányokat szövő; fiúkat villanyszerelő szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: minden szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj, ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 20–40% tanulmányi pótlék, valamint 410–620 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha, elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5% szakmunkáspótlékkal 3500–5500 Ft/hó, a többi munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig, 8–15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: Budapest
Pf. 391.
1394

A NYUGODT TANULÁST SEGÍTI A BIZTOS PÁLYAVÁLASZTÁS!
Érdekes, változatos szakmát ajánlunk figyelmetekbe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez biztosítéka gyárunk jó hírnevének itthon és külföldön egyaránt. Már most dönthettek továbbtanulásotokról. Válasszátok a gyógyszergyártó szakmát!
JELENTKEZZETEK:
gyógyszergyártó (vegyész), lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő szakmunkástanulónak.
A gyógyszergyártó tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.
A harmadéves, vállalati ösztöndíjas tanulóinkat (legalább közepes tanulmányi eredmény esetén) kb. 1000 Ft juttatásban részesítjük. A római-parti csónakházunkban sportfelszerelésekről is gondoskodunk.
Jó lehetőséget kínál a Chinoin Gyógyszergyár a szakmatanuláshoz.
Címünk: CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
OKTATÁSI OSZTÁLY,
Budapest IV., Tó u. 1—5.
Telefon: 690-900 (531-es mellék)
CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
SZEMÉLYZETI OSZTÁLY,
Budapest XXII. (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest Pf. 49. 1780

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó **fonó-szövő szakmára lányokat; villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat** szerződtetünk

szakmunkástanulónak,

akik az 1984/85-ös tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és napi 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk. Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft, továbbá 100, 150 és 200 Ft tanulmányi pótlék. Az utolsó évben tanulóink már teljesítménybérben kerülnek elszámolásra. A szakmunkásvizsga letétele után ifjúmunkásaink — a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levél útján „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI., Hauszmann A. u. 20.

Levélcím: 1502 Budapest
Pf. 43.

A TT KEDVENCEI

SLÁGER-LISTA

1. Gina – Dolly Roll
2. Nekem ő a legszebb – Eszményi Viktória–Heilig Gábor
3. Kölykök a hátsó udvarból – Korál
4. Nézz rám! – Első Emelet
5. Szeverevetlevek – Szűcs Judith
6. Kriszti – R–GO
7. Gondolsz-e majd rám? – Soltész Rezső
8. Szállj fel szabad madár! – Vikidál Gyula
9. Kinn is vagyok, benn is vagyok – LGT
10. Holnap hajnalig – Neoton Família

SZAVAZÓLAP

Tíz kedvenc énekesem, zenekarom, dalom:

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....

Név: .....

Cím: .....

.....

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI: FULEKI JÁNOS

ZENE, ZENE

Október elsején volt a zenei világnap, majd kezdődnek a Budapesti Művészeti Hetek eseményei. Sok szép zenei alkotásban gyönyörködhetünk. Rejtvényeink is a zene világába kalauzolnak el.

A rejtvényeket lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: október 22. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ"

A HÁROM DRÓT közül melyik köti össze a mikrofont az állvánnyal?

POP-REJTVÉNY

A képen látható férfi rocksztár nevére lennék kíváncsi. Nehezítésképpen a népszerű énekest egy fél habostorta takarja.

1. M... J... 2. N... F... 3. L...

A múltkori megfejtés Michael Jackson-paródia.

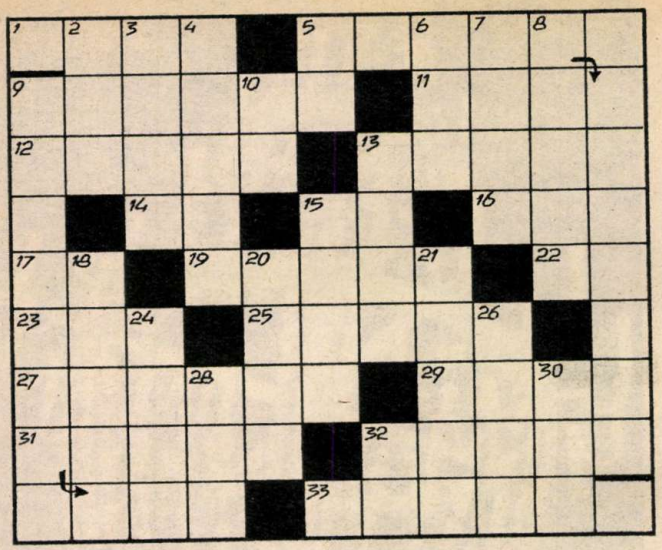

MOZART. A híres zeneszerző két operájának a címét rejtettük el a vízszintes 5. és a függőleges 3. sorban.

VÍZSZINTES: 1. Muzsika. 5. Mozart operájának a címe, névelővel (zárt betűk: C, T.). 9. Kiváló irodalomtörténész, Petőfi halálának körülményeit felkutatta és megírta egy könyvben (András). 11. Ritka leánynév. 12. Nagybácsi, németül. 13. A pici gyerek ül ezen a helyen. 14. Római négyes. 15. Szomszédos betűk. 16. Rövidített őszi hónap. 17. Gépkocsi. 19. Felfogja az eszével. 22. Az arany vegyjele. 23. Iványi István Károly. 25. Vissza: a szerelmi költészet múzsája az ógörögöknél. 27. Jól ismert család. 29. Vékony huzal. 31. Még nem hervadt el a virág. 32. Vilmos nevet is visel ez a gyümölcs. 33. Régen így hívták azt az iskolát, ahol muzsikálni tanítottak.

FÜGGŐLEGES: 2. Egy, németül. 3. Kinek adtam? 4. „Fejetlen", „lábatlan" éjjeli állat. 5. Az arzén vegyjele 6. Időmérő. 7. Kicsiny gyerek gyakori jelzője. 8. Kedvenc hűsítő italunkat hívjuk így. 9. Mozart leghíresebb operája. 10. Kiejtett mássalhangzó. 13. Régen gyakori népi eledel volt. 15. Az asztácium vegyjele és a tuniszi gépkocsik jelzése. 18. A malária gyógyszere. 20. Romániai falu Nagyvárad közelében. 21. . . . . — mezőn bolyong. 24. Kiváló színészünk (András). 26. Mutatószó. 28. D. I. I. 30. Ormai Tamás Dénes. 32. A kemence eleje!

NYERTESEK. A 21. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Gyimesi Renáta, Budapest X.; Mészáros Andrea, Budapest XV.; Nagy Andrea, Budapest VII.; Samu Dóra, Pér; Nagy László, Visznek; Cseh Szilvia, Sárbogárd; Szabó Antal, Nagysáp; Biber Katalin, Sárisáp; Csóka Tünde, Zalaegerszeg; Vincze Krisztina, Szihalom; Hank Katalin, Győr; Kosztolánszki Emőke, Tokaj; Nagy Erzsébet, Vaszar; Lepsényi Gabriella, Pusztavám; Haisza Zsuzsanna, Miskolc; Láng Zsolt, Sopron; Könczöl Ágnes, Miháld; Bányai Veronika, Leninváros; Németh Sándor, Algyő; Gulyás Mária, Duka.

A 22. SZÁM MEGFEJTÉSEI. — KI Ő?: A kép címe: Éjjeli csavargó. — A MÚLT SZÁZADBAN ÉLT: Borsos József. — MELYIK AZ IGAZI?: x, 1, 2, x, x, 2, 2 — A TÁNCOSNŐ: Hat eltérés van (haj, nyak alatti ránc, a bal kéz alatti kendő, a bal térd, a bal boka fölötti rész, középen a ruha ránca). — SZÁZADUNK MŰVÉSZEI: Borsos, Szőnyi, Csók István, Somogyi J. — ANAGRAMMA: Lotz Károly, Pásztor János.

NYERTESEK. A 22. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Csizmadia Gabriella (Bp. XX.), Strasszer Andrea (Konyár), Kilián Noémi (Réde), Sterczer Ödön (Tatabánya), Németh Márta (Komárom), Horváth Júlia (Kiskőrös), Zsupos Gabriella (Debrecen), Molnár Edit (Székkutas), Ecsedi Klára (Sárospatak), Ecsedi Zsuzsa (Sárospatak), Bartók Ildikó (Bábolna), Kállai Tamás (Baja), Csáthy Miklós (Fehérgyarmat), Magyar Nóra (Tar), Liptai Zoltán (Pilis), Kármán Krisztina (Nagykáta), Czinkóczi Ágnes (Heves), Tigyi István (Tiszazug), Veres Gyöngyi és Éva (Kömlőd).

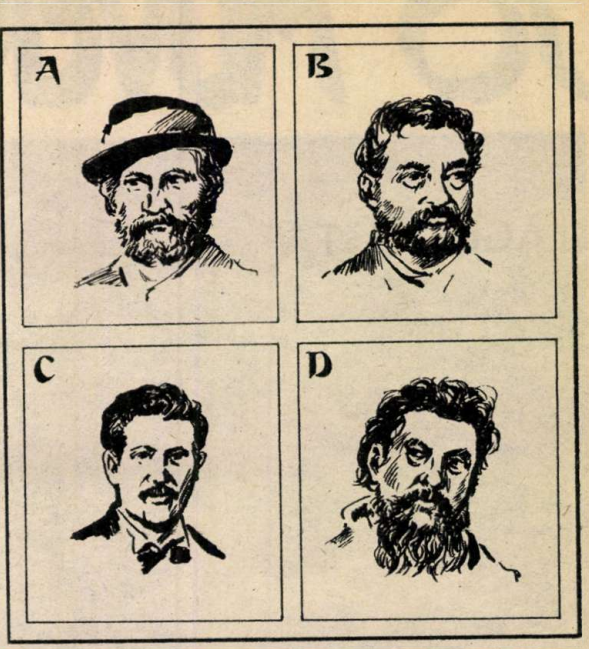

OPERÁK. Négy zeneszerző arcképét rajzoltuk le. Ide írjuk a nevüket, és egy-egy híres operájukat is. Természetesen a sorrendet összekevertük. A feladatod az, hogy a képek nagybetűjét, a nevek kisbetűjét, és a művek számozását párosítsd össze.

a: PUCCINI, b: VERDI, c: MUSZORGSZKIJ, d: ERKEL. 1: DÓZSA GYÖRGY, 2: BORISZ GODUNOV, 3: A VÉGZET HATALMA, 4: MANON LESCAUT.

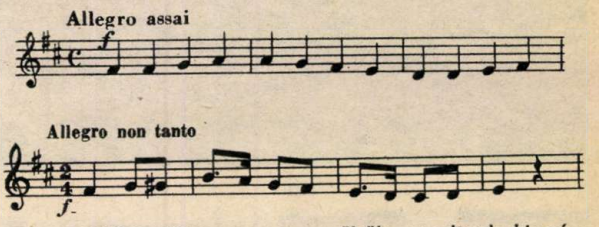

DALLAMOK. Két nagy zeneműből ragadtunk ki néhány ütemet. Az egyik: Beethoven szimfóniájának ismert dallama, a másik Erkel Ferenc művéből való. Szolmizálással biztosan felismered mindkettőt.

DALMŰ. A betűkből álló figurából egy ismert dalmű címe állítható össze. Melyiké?

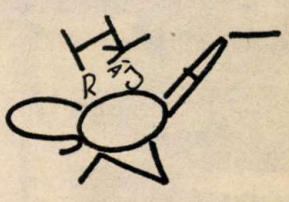

HANGSZEREK. Ha mind a négy betűrejtvényt megfejted, azt is megtudod mondani, hogy melyik közülük a „kakukktojás".

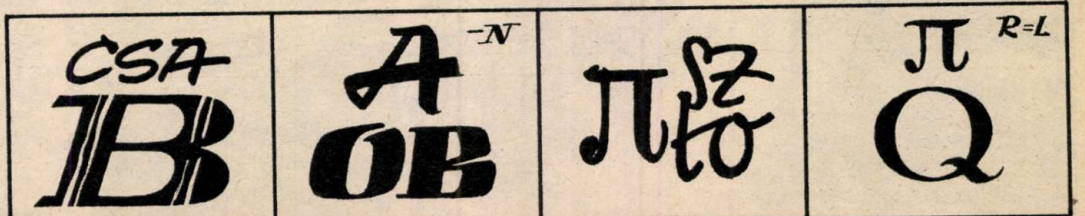

SÓ MŰVEK

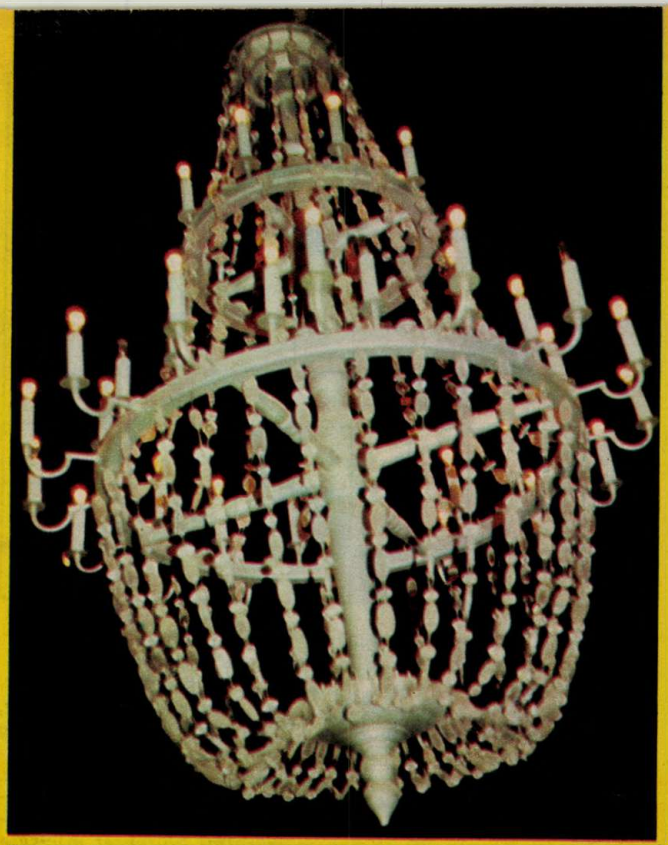

A sóművek, azaz a lengyel sóbányászok sóból készült alkotásai a Krakkó melletti Wieliczka bányamúzeumában találhatók.

A sóterméséről híres környéken máig dolgoznak a bányászok, ebben a különös múzeumban azonban a sóbálványok helyett (a sóbálvány bányászati szakkifejezés: bálványokba, azaz tömbökbe faragják ki a sót) művészi sóalkotások között sétálhat a látogató. Van itt kápolna, csillár és teniszpálya – sóból!

Hűvös van idelenn, de a levegő fémesen tiszta. A sókristályokról néha hangos koppanással hullik alá egy-egy csöpp. S ebben a misztikus környezetben szinte hihető már a történet IV. Béla Kinga nevű lányáról. A királylány, Szemérmes Boleszláv lengyel király felesége, a wieliczkai bányában találta meg gyűrűjét, amit apjától, Erdélyben ejtett el egy – sóbányában.

(Major) kép: Korpics Mirko

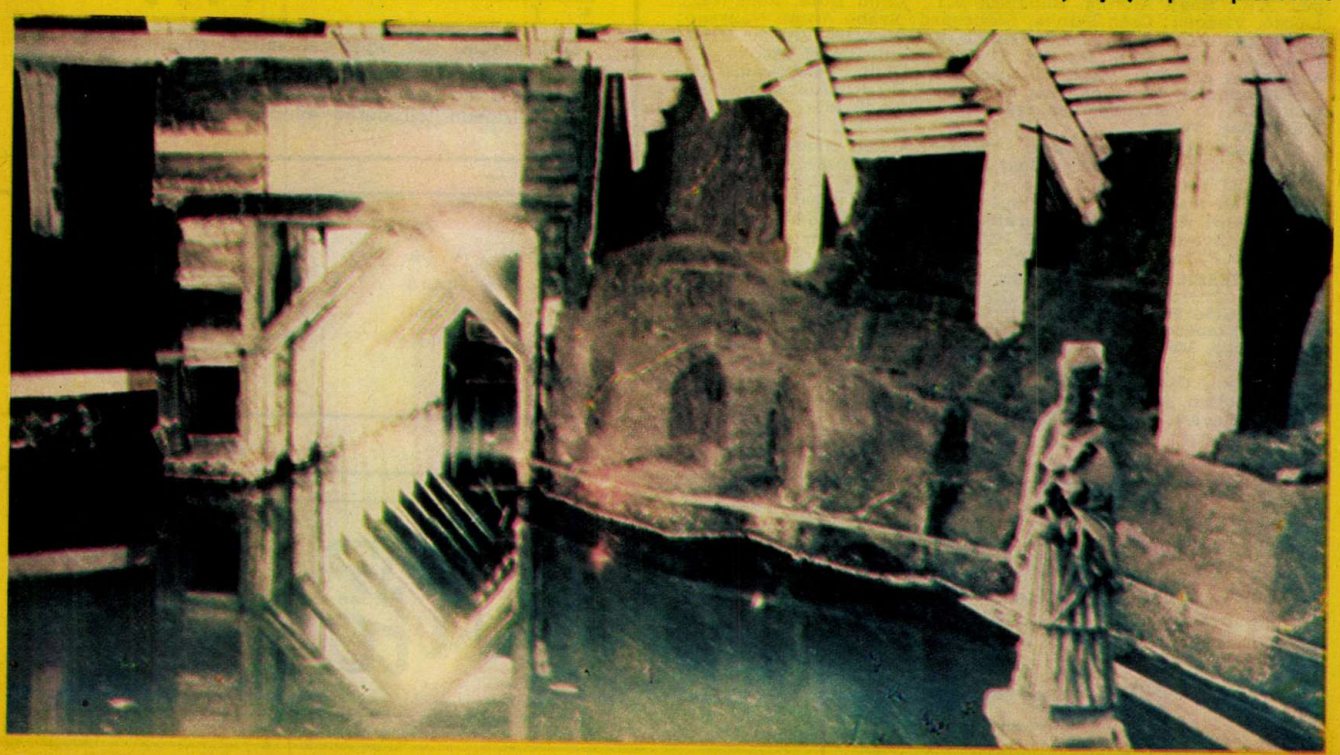

BUDAPESTEN HARCOLTUNK 6

CSILLIK GÁBOR önéletírásából összeállította CS. HORVÁTH TIBOR, rajzolta ZORÁD ERNŐ

A prémgallér és a lábmelegítő egy kissé kényelmetlen viselet ebben a hőségben. És még a simogatás oka is csak néhány rakoncátlankodó tincs

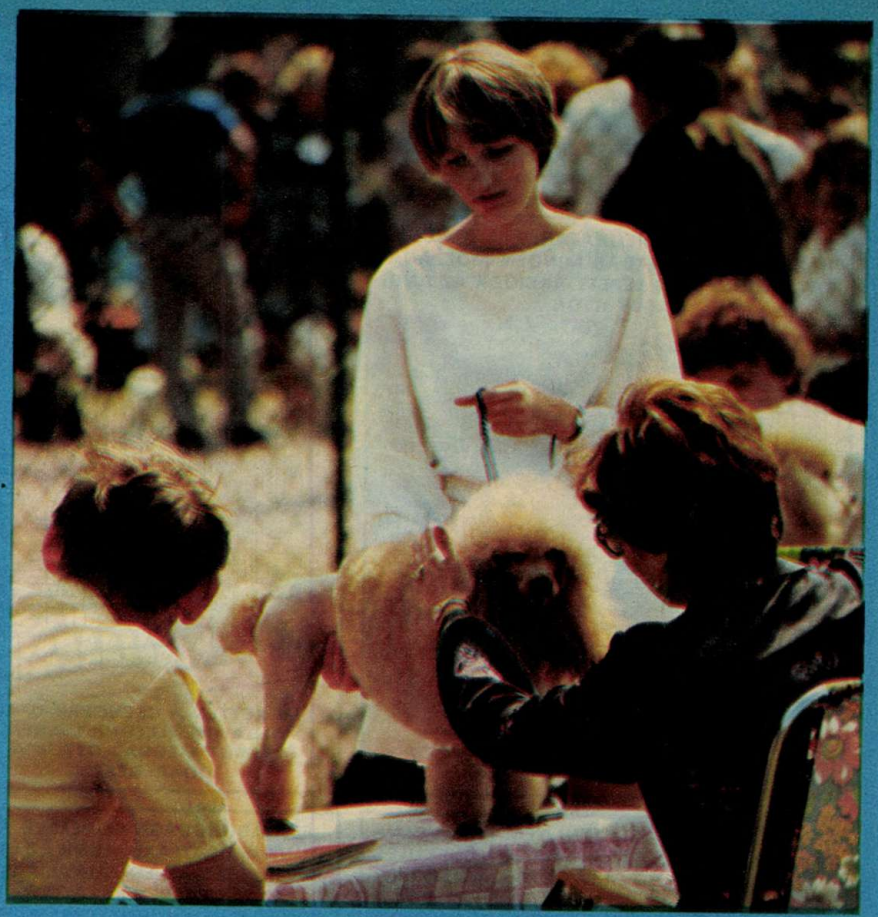

Az asztal és a hajkefe még hagyján, de a párnácska? Talán a puhafa is túl kemény a kicsike lábacskájának?

„Én, kérem, munkakutya is lehetnék: portörlő a takarításhoz."

„Oda se nézz! Attól, hogy neked asztal helyett csak egy kisszék jutott, és csak olyan vagy, mint egy kutya, még nagyon szeret a gazdád!"

HOGYAN KERÜL A KUTYA AZ ASZTALRA?

RÖNTGENKÉP A TANULÁSRÓL

84/27
XXXIX. ÉVF. • 1984. OKTÓBER 18. • ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

SOS – a Titanicról. Akik segítségre szorulnak. Falu épül a faluban. A három betű nyomán.

Fogynak-e a gólyák? A megmentett őz esete. Környezetvédő diákok között a Tisza mentén.

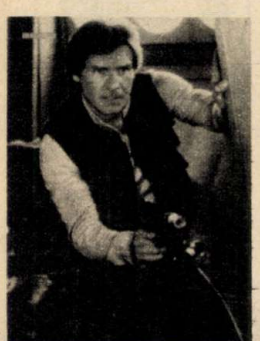

A Jedi visszatér. Színes poszteren kedves ismerős: Harrison Ford.

margó

ÖNMAGUNK ALAKÍTÁSA

Az ötlet – mi tagadás – nem aratott valami fergeteges sikert.

Voltak, akik egyszerűen szentségtörőnek tartottak.

Az igazat megvallva lappangott bennem is némi kétség. Nincs még messze az idő, amikor engem is hátborzongás fogott el a szó hallatán. S bizony még ma is előfordul, hogy igazi diákként viselkedem; s egyszerre száz sürgősebb dolgom akad, amikor éppen arra kerülne a sor.

Ne kerülgessük a forró kását: a tanulásról van szó. Amiről egy gyereklapban írni – ez volt a nagy ötlet, ami után sokan szentségtörőnek tartottak – finoman fogalmazva nem népszerű dolog. Ezért aztán jó diák módjára ahhoz a legésszerűbb megoldáshoz folyamodtam, hogy azt, ami a legnehezebbnek tűnik, a legalaposabban kell körbejárni.

Először is elolvastam W. F. Kugemann könyvét, meghallgattam jó néhány diákot, tanárt, megfaggattam híres embereket, meg néhai és mai önmagamat. Aztán a nagy kör végén eljutottam az alapkérdéshez: mit is értünk tanulás alatt?

Érdekes módon ki-ki másképp fogja föl a dolgot, s még önmagamon belül is másképp nyilatkozik néha meg mai énem. Persze, még ha oly másfélék is a vélemények, egyben megegyezünk: tanuláson nem csupán iskolai keretben történő okulást értünk. Mint ahogy a tananyag maga sem a tankönyvekből meríthető tudás csupán.

Ezt a véleményt osztja kísérletei alapján a cikkünkben megszólaló pedagógus, sok év tapasztalával az igazgató, s még a diákok is – ösztönösen – megközelítik a helyes vélekedést. Azt, amit Kugemann „mester" ekképp fogalmaz meg: a tanulás – magatartásváltozás.

Ha viszont elfogadjuk a tanulásról írott kitűnő könyv szellemes írójának megállapítását, akkor belátjuk: amikor magatartásváltozásról beszélünk, akkor már régen nem a tanulásról van szó! Dehogyis a jó vagy rossz tankönyvek, igazságos vagy hamis osztályzatok, megcsinálandó példák és megtanulandó sorok adják a lényeget.

Hanem, hogy e magatartásváltozások során önmagunkat alakítjuk.

S ha így fogjuk fel, akkor dehogy unalomról: a világ legizgalmasabb dolgáról van szó!

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.2825 Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

KIVÁLÓ RECEPTEK

Kiváló recepteket
olvashattok a következőkben
a tanulásról.
Azért kiválóak,
mert kiváló emberek
mondják el őket.
Meg azért is,
mert kiválóan beváltak.
De, vigyázat!
Receptről van szó,
nem törvényről.
S mint tudjuk,
a legjobb recept is
akkor jó,
ha bővül
saját ötleteinkkel . . .

KIVÁLÓ RECEPTEK

DACBÓL SZÜLETETT TUDÁSVÁGY

DR. FARAGÓ TAMÁS állatorvos, a Vasas sokszoros válogatott vízilabdázója, olimpiai bajnok:

— Ha valami döntő az ember életében, akkor az a környezete: a családja, a barátai. Az általános iskolában nem voltam jó tanuló, erős közepes volt az átlagom. Dehát hogy is lehetett volna jobb, amikor ahogy kicsöngettek, osztálytársaimmal a grundra indultunk. Igazi belvárosi gyerek voltam: ott játszottunk, fociztunk, galambokat fogdostunk a téren, álló napon át. A tanárok nem tartottak rosszfejű gyereknek, sőt azt mondták: lenne bennem tehetség. Csak lennék egy picit szorgalmasabb. A suli után szobafestő-mázoló lettem, inkább csak azért, mert valamit muszáj volt csinálni.

Tizenkilenc éves voltam, amikor elfogott a végtelen tanulási vágy. Nem véletlenül! Akkoriban ismerkedtem meg feleségemmel, bekerültem a vízilabda-válogatottba. Na, ott aztán volt néhány kemény fiú, kiválók a sportban, de legalább ilyen erősek tudásban is. És én egyszerre megértettem: semmit nem tudok, kevesebb vagyok, mint ők. Ez a kisebbségi érzés rettenetesen zavart, de dolgozott bennem a dac is: amit más meg tud csinálni, ugyan miért ne tudnám magam is?! És hirtelenjében akartam mindent: egyetemre menni, tanulni, behozni mindazt amit majd húsz évig elmulasztottam.

De hát ehhez le kellett érettségiznem. Az Eötvös gimnáziumban magánúton tettem le a vizsgát, 14 hónap alatt tanultam meg a négy év anyagát. Napi 6—8 órát tanultam akkoriban, az egyetemen egy kicsit többet. Vizsgaidőszakokban 10—12 órát is ültünk a könyv fölött. Még a családi életet is föladtam: elköltöztem otthonról és közösen tanultunk.

De kellett is a tudás, hiába volt valaki menő sportoló, a vizsgán produkálni kellett és az állatorvos-tanban nem lehet mellébeszélni.

Tíz évet tanultam kegyetlen tempóban. Tíz évig nem volt más, csak a tankönyv, meg az uszoda. Nem volt könnyű, mert a tudás nem tartozik a könnyedén megszerezhető dolgok közé. Mégsem bánom ezeket az éveket, hiszen akkor tanultam meg, hogy nem szabad lassan tanulni! Mert aki lassan tanul, annak többet kell dolgoznia.

A tanulást persze, nem lehet abbahagyni. Angolul középfokon beszélek, mellé most a németet tanulom. Nagy szükség van a nyelvekre, hogy az ember lépést tartson a szakmájában a többiekkel. A ló pedig, amivel én dolgozom, mindig új és új ismereteket kíván. Aztán elér az ember egy kort, amikor át kell adnia tapasztalatait. Ezt próbálgatom én most a 13 éves Borbála lányommal. Megértetni azt, hogy gyerekfejjel, könnyedén kell megszerezni mindazt a tudást, ami később csak kínnal-keservvel pótolható. Sajnos, lányom éppen olyan mint én. A tanárai azt mondják, kis erőfeszítéssel kitűnő is lehetne...

A KÉSZÜLETLENSÉG IDEGESÍT

ESZMÉNYI VIKTÓRIA, énekes:

— Magolni nem szerettem. Szerencsére jó fejem volt, de nem voltam valami szorgalmas. Ezért többnyire csak átolvastam az anyagot. És mindenekelőtt: odafigyeltem az órákon! Én ugyanis szerettem iskolába járni, még akkor is bementem, ha beteg voltam.

— Melyik napszakban tanultál?

— Esténként. A tanulószobán elbeszélgettem az időt, és a tanulás otthonra maradt. A gimnáziumban pedig rengeteg szakkörre jártam, sportoltam, úgyhogy mindig csak este vetődtem haza.

Amikor végre nekiültem a leckémnek, nem válogattam a tárgyak közül. Ami nehéznek tűnt, azt félretettem és a végére hagytam. Szerencsére a nővérem jó matekos volt, rengeteget segített. Sokszor az apukám kereste elő az otthoni könyveinkből, amire szükségem volt, aláhúzogatta a fontos részeket.

— A dalaidat hogyan tanulod?

— Előbb a kottából, azután magamnak ismételgetve. Minden dalban vannak kedves részleteim, azokat sokat gyakorlom, de ha egy zenét nem szeretek, annak a megtanulását az utolsó pillanatig halogatom. Akkor aztán bebiflázom. Csak úgy lépek fel szívesen, ha alaposan tudom a dallamot és a szöveget is. Ha nem készültem fel, ideges vagyok.

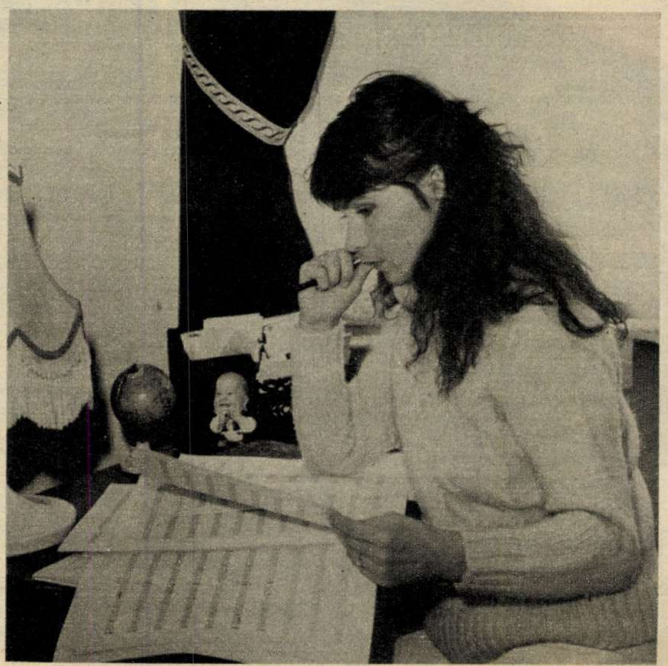

TANULNI SPORTBÓL IS LEHET

SCHLETT ISTVÁN újságíró, az Elmebajnokság egyik versenyzője:

— A tanulószobán rangot adott, ha elsőként írtad fel a neved a táblára, ami azt jelentette, hogy elkészültél a leckéddel.

— A versenyszellem sarkallt?

— Nemcsak az. Minket a középiskolában még igazi tudós-tanárok oktattak. Nagyon szerettem könyvtárba járni, sokat tanultam tanulmánykötetekből, ami nem volt kötelező irodalom. Barátkoztam a könyvtárosokkal, ők ajánlották, kezembe adták a könyveket.

— Eminens voltál?

— Soha nem voltam mutogatni való éltanuló. A középiskolában már válogattam, nem nagyon tanultam azt, amit utáltam: a matematikát és a fizikát. Sajnos! Mert ezek a tudományok edzik, csiszolják az elmét. Akárcsak a hosszú memoriterek, amiket — ha jól tudom — ma nemigen szokás leckének adni. Pedig ez fontos lenne, ugyanis a sok tanuláshoz sokat is kell felejteni: az agy kidobja a ballasztot. De ha a fejed edzve van, mindig képes vagy befogadni az új ismereteket.

— Volt saját módszered?

— A felelést, a vizsgát mindig valamiféle párbajnak tekintettem. Egy párbajban, egy mérkőzésen pedig fontos, hogy kiismerd és kihasználd az „ellenfeled" — a tanár — gyengéit.

— Neked mindig verseny, mérkőzés volt a tanulás?

— Inkább sport. Ahol elismered a más teljesítményét, és mindig győzni akarsz, a sportszerűség határain belül.

— Folyton mérkőzöl?

— Örökké nem lehet feszített az ember, mert akkor elpattan. Tanulni viszont folyton kell: hogy jelen lehess a világban, hogy megkísérelhesd megválaszolni magadnak a kor kérdéseit.

A MEGOLDÁS MAGÁTÓL JÖN

KÓSA GÉZA III. osztályos gimnazista, a matematika diákolimpián ezüstérmes magyar csapat tagja:

— Kiskoromban beteges voltam. A kórházban megtanultam olvasni, s mire iskolába kerültem már ismertem a számtani alapműveleteket. Az elején a fizika érdekelt: harmadikban egy tanárom külön is foglalkozott velem. A fizikától lassanként a matematika felé vonzódtam. Fölfedeztem például, hogy kell kiszámítani a kör kerületét. Amit az ember maga fejt meg, azt könnyebben megjegyzi. A megértés egyébként is kulcsszó a tanulásban: amit nem ért az ember, azt soha nem tudja bemogolni. Az én bajom egyébként az, hogy mindenben összefüggést keresek, és ahol nincs meg, azt nehezebben is tanulom.

Mert a megoldások egyszerűen csak „jönnek": ránézek a példára, meglátom az összefüggést és megoldom a feladatot. Amit még nem tudok: hogyan magyarázzam szövegben a megoldást. Hogyan mondjam el, amit én a fejemben kigondoltam? Pedig ez is nagyon fontos: hiszen meg kell tanulni átadni tudásunkat.

Sokan mondják: jó neked, olyan könnyen megcsinálod a feladatot. Az igaz: aki valamiből többet tud, annak abba kevesebb energiát kell fektetnie. Ugyanakkor a több tudás még több tanulást követel. Sokszor nem is tényleges gondolkodás formájában. Hanem például olvasmányokban. Én mindent elolvasok, ami a matekkal kapcsolatos. Legutóbb Péter Rózsa Játék a végtelennel című könyvét. Gyerekeknek szánták, de egyáltalán nem gyerekes dolgokról van benne szó. Egészen magas színvonalon magyarázott olyan dolgokat, amiket ebből a könyvből értettem csak meg. Sokszor tehát úgy is tanul az ember, hogy észre sem veszi, hogy tanul.

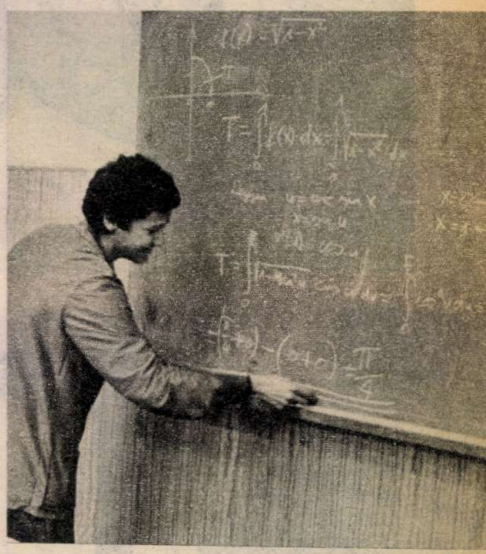

ELEJE, KÖZEPE, VÉGE

GÁLFFI LÁSZLÓ, színész:

— Tizenöt éves koromtól játszottam a Pinceszínházban, attól kezdve az iskolai tanulást eléggé elhanyagoltam. De ez veszélyes játék, nem mindig jön be.

— Azokat a tárgyakat sem tanultad, amelyek a szenvedélyedhez kötődtek? Például az irodalmat?

— Természetesen szerettem, de ritkán foglalkoztunk az órán is azzal, ami engem éppen érdekelt, és lassan haladtunk.

— Mi a legfontosabb a tanulásban?

— Az a legnagyobb gyönyör, ha az ember tudatosan építi magát. A felesleges dolgokat ki kell küszöbölni.

Ehhez sokat kell egyedül lenni. Egy idő után nem elég, ha az ember csak a villamoson gondolkodik az életről. Az egyedüllét nem valami kellemes állapot, de olyan dolgokra is ráébreszt, amik különben nem jutnának eszedbe.

— Egy színésznek hosszú szövegeket kell megtanulnia. Mi ennek a módja?

— Nem lehet közben zenét hallgatni, vagy bármi mást csinálni, ami elvonja a figyelmet. Hangosan kell tanulni, mert nemcsak az agyammal, hanem a számmal is tanulom a szöveget: sokszor, ha az agy fáradt, kihagy, a száj akkor is emlékezik. Ahogy egy irodalmi műnek, egy leckének is van szerkezete: eleje, közepe, vége. Ezt kell megtalálni. Minden kimondott mondatnak oka van. Az előzőből következik, és belőle fakad a következő. Mindig a legnehezebbel kezdem, azzal, amit a legjobban utálok.

TANULNI TANULNI

— Laci, te hogy tanulsz?

Nárai László, a XI. kerületi Bocskai István Általános Iskola VIII. osztályos tanulója:

— Én? Jól. Kitűnő vagyok.

— Nem úgy értettem. Hanem, hogy h o g y a n ?

— Hát, ahogy más. Előbb megcsinálom az írásbelit, aztán megtanulom a szóbelit. De előtte átfutom, mit is tanultunk aznap az iskolában.

— Nem biztos, hogy más is átnézi.

— Lehet, de én így szoktam meg. Ami frissen benne van a fejemben, az jobban megmarad, ha még egyszer átnézem.

— Tanított téged valaki tanulni?

— Apukám meg anyukám mindig megkérdezi, mi a lecke. Az oroszt fel is kell mondanom. Inkább az osztálytársaim érdeklődnek tőlem, hogy ezt vagy azt a példát hogy kell megcsinálni. Általában dolgozatírás előtt.

(Diákjaink nem tudnak tanulni. Hazánkban sem a diákoknak, sem a pedagógusoknak nem tanítják hogyan is kell tanulni. A hazánkban folyó nyelvi-irodalmi kommunikációs kísérlet keretében megpróbálkoztak a tanulás tanításával. A kezdeti szakaszban tartunk, de már az első jelzések erősítették: foglalkoznunk kell a tanulás tanulásával. Nem önálló tantárgyként, hanem minden tananyag mellett ott élő gondolkodási módszerként. Amit az első lépésekkel együtt kell gyakorolni, már az óvodában.)

— Másfajta tanulást követel a gimi, mint az általános?

Simon Zsolt, a budapesti Berzsenyi Dániel Gimnázium II/bés tanulója:

— Egészen mást! Innen visszanézve akkor szinte nem is kellett tanulni. Az az egy-másfél óra nem nevezhető igazi tanulásnak.

— Ma mennyit tanulsz?

— Úgy három órát. Ez csak az otthoni munka. Ehhez hozzájön, amit az ember az órán tanul. És ez az igazi különbség: az általánosban a tanóra nem kívánt tőlünk munkát. A gimiben, ha az ember nem figyel, nem jegyzetel az órán, lemarad. Ha viszont a suliban megerőlteti az agyát, jócskán spórolhat időt.

— Van más különbség is?

— Nekünk a tankönyv már csak az egyik eszköz és nem is a legfőbb. Ehhez jön a tanár magyarázata, amiatt viszont meg kell tanulnunk jegyzetelni. Aztán ott a könyvtár, meg a tudományok legújabb eredményei, ami nélkül szintén nem lehetünk meg.

— Te kitől tanultál tanulni?

— A magam kárán. Meg itt a gimiben a tanáraimtól.

(Dr. Tegyey Imréné igazgatóhelyettes:

— A jelszavunk: TTT, azaz: tanítsuk meg tanítványainkat tanulni! Az elsősök programja ez minden ősszel. De minden diákra vonatkozik, hogy nem a magolás a fontos, hanem a lényeg fölfedezése. Hogy aktívabb, intenzívebb részvétel az órán, saját maguknak jelent időmegtakarítást.)

— Mindig öröm tanulni?

Egri Gabriella, Berzsenyi gimnázium, II/b:

— Jaj, dehogy! Sokszor úgy érzi az ember, hogy neki van a legszomorúbb sorsa. Ül csak a könyv fölött és azon elmélkedik, hogy miért pont ezt, és miért pont neki kell csinálnia. Ez rettenetes állapot. Ilyenkor ki-bejár a szobába. Sürgős ehetnékje támad. Vagy eszébe jut, hogy még nem olvasta el az aznapi újságot. Így szé-

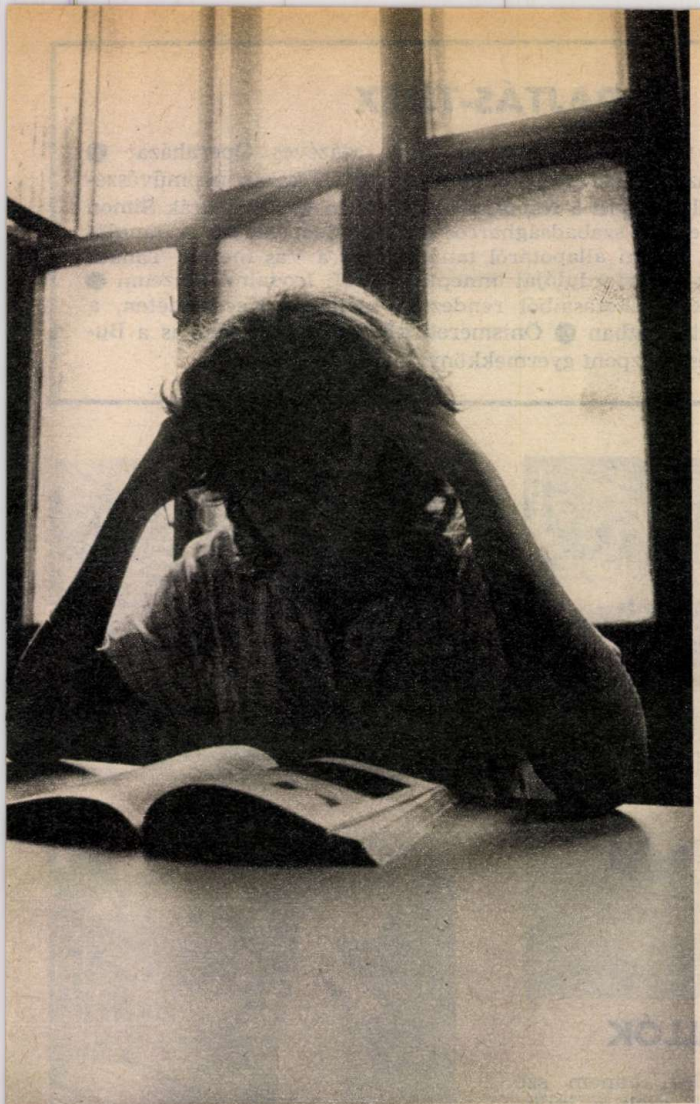

Meglepő dolgot állítunk: tanulni kell a tanulást is! Nemcsak állítjuk, megpróbáljuk igazolni is az állítást. Bár jó néhány diák ugyancsak csodálkozott a dolog hallatán: még egy tantárgy? Nem éppen elég máris a tanulnivaló? Mi azt akarjuk bizonyítani, hogy a tanulás tanulása egyetlen érdeket szolgál. A tanulóét

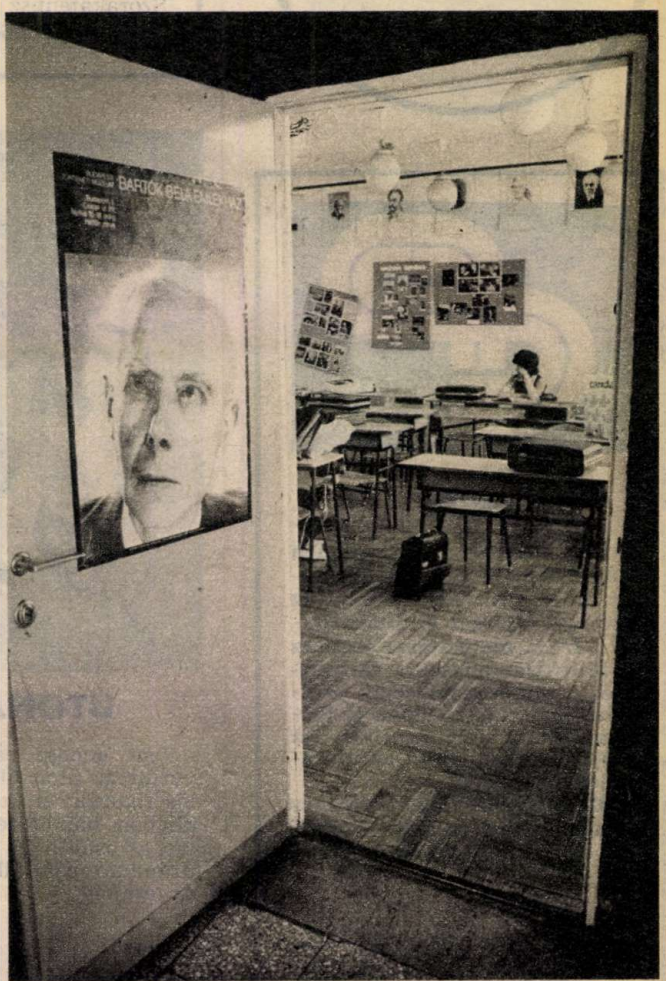

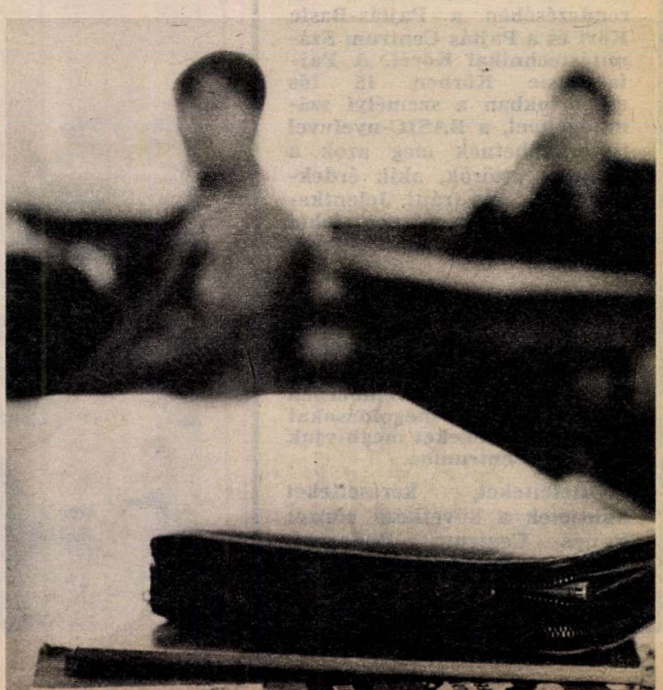

pen el tud múlni a délután anélkül, hogy az ember egy szót is tanult volna.

— És akkor miért csinálja?

— Mert ez a nyűglődés a ritkább. Gyakoribb, hogy vidáman és gyorsan kész a lecke és az nagyon jó érzés. Egyébként is, az ember, ha már gimibe jött, akkor tanulni akar. Ha meg úgyis meg kell tanulni valamit, akkor az a jobb, ha gyorsan túlesik rajta.

(Kálmán Ferenc igazgató:

— Nagy gond az időbeosztás! A diákok nehezen tudják eldönteni, mikor is jön el a tanulás ideje. Vannak, akik nem mernek pihenni, pedig az iskola után egy kis kikapcsolódás nem árt! Mások meg „túlpihennek", aztán később hiába a kapkodás. Nincs mit szépíteni: a tanulás sokszor verejtékes munka. Akik gimnáziumba jönnek, azokban már megvan az indíttatás, a motívum: tanulni akarnak! És ez az akarat átsegíti őket a holtpontokon.)

— Péter, te mit szeretsz tanulni?

Nárai Péter, a Bocskai iskola hatodikosa:

— Mikor mit. A törit, a környezetet, a bioszt.

— És mit csinálsz szabad idődben?

— Kertészkedem.

— Kertészkedsz?

— Igen, a nagyapámmal. Segítek neki és ő meg mindenfélét magyaráz. A virágok nevét például. Latinul, meg magyarul.

— De Péter, ez nem tanulás?

— Á! A legjobb szórakozás!

(Sokan a tanulást az iskolai oktatással azonosítják. Pedig hát tanulni nem csak az iskolában lehet, nem is szabad csak az iskolában tanulni. A tanulóidő sem ér véget az iskola befejezésével, néha akkor kezdődik csak igazán. Ha a gyerekek megértik, hogy az iskolai tudás csupán az egyik lehetőség az élet megismerésére, talán nagyobb igyekezettel tanulnának — tanulni is.)

(Major)

ZSIBONGÓ

PAJTÁS-TELEX

Ünnepélyesen megnyitották az újjáépült, százéves Operaházat ● Megrendezték hazánk első gyepsíbajnokságát ● A kazah népművészetet bemutató kiállítás nyílt a Néprajzi Múzeumban ● Felavatták Simon Bolivar latin-amerikai szabadságharcos szobrát Csepelen ● A tanulóifjúság egészségi, fizikai állapotáról tanácskozott a Vas megyei Tanács ● Fennállásának 75. évfordulóját ünnepli a Petőfi Irodalmi Múzeum ● Vajdasági gyerekek alkotásaiból rendeztek kiállítást Kecskeméten, a Szórakaténusz játékházban ● Önismereti klubot szervez idén is a Budapesti Művelődési Központ gyermekkönyvtára.

PAJTÁS CENTRUM

HÍREK

1984. október 9-től minden héten kedden 15.30-tól 17 óráig a Pajtás Centrumban az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda munkatársa segít az osztálykirándulások, városnézések, tanulmányi séták szervezésében. Ugyanebben az időben adunk felvilágosítást az iroda programjairól, az utazási lehetőségekről.

Minden érdeklődő általános iskolai tanárt, szülőt és úttörőt szeretettel várunk.

*

Elindítjuk a Fővárosi Pedagógiai Intézet és a Pajtás Centrum közös szervezésében és rendezésében a Pajtás-Basic Kört és a Pajtás Centrum Számítástechnikai Körét. A Pajtás-Basic Körben 15 fős csoportokban a személyi számítógéppel, a BASIC-nyelvvel ismerkedhetnek meg azok a fővárosi úttörők, akik érdeklődnek e téma iránt. Jelentkezéseteket levelezőlapon lehet beküldeni a Pajtás Centrum címére.

A Számítástechnikai Kör keretében havonta feladatokat közlünk a Pajtásban, amelyeket nektek kell megoldani. Az első feladatsor novemberben indul. A legjobb megoldásokat beküldő gyerekeket meghívjuk a Pajtás Centrumba.

Ötleteiteket, kéréseiteket küldjétek a következő címre: Pajtás Centrum, Budapest, Fürst Sándor u. 14/b. — 1136. Telefon: 314—111.

ÚTONÁLLÓK

Nem gonosz rablók, hanem szó szerint az úton állók ezek a különös figurák, amiket a fotós Finnországban kapott lencsevégre. A farkas, az őshüllő és a madárijesztő sok kiránduló útját állja, egy-egy pillantás erejéig.

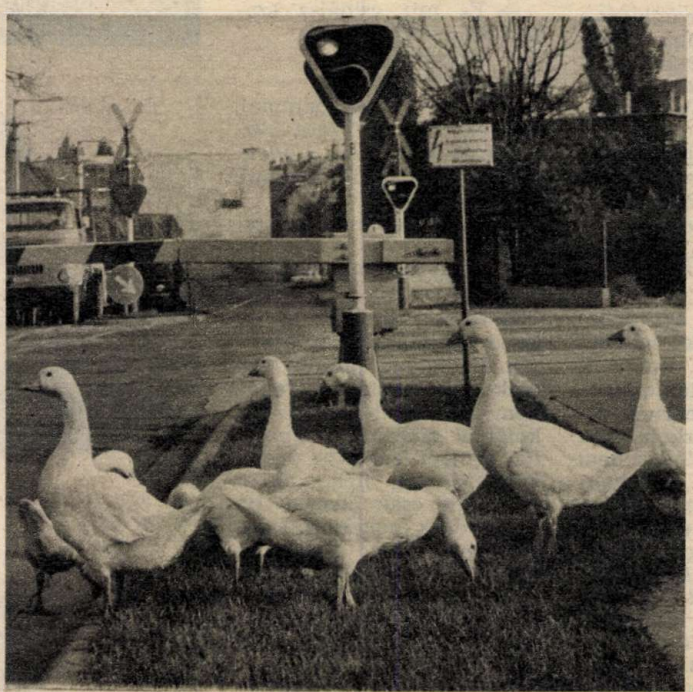

PIROS-TILOS

Úgy látszik, hogy ezt a fontos KRESZ-szabályt a győri utcán sétálgató libacsapat is ismeri. Nem törődve a délutáni csúcsforgalommal, „turistaútjukat" csak a zöldnél folytatták.

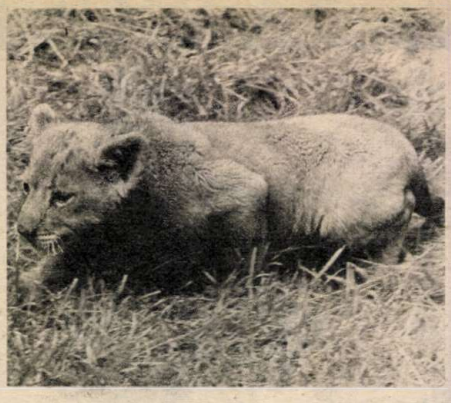

A HÉT KÉPRIPORTJA

Miből lesz a „cserebogár"? Egy szelíd oroszlánkölyökből koronázatlan király? Baranya egyik falujában házőrzőként alkalmazzák őket. A ketrec ellenére sincs már szükség semmiféle csodalakatra.

IZOMLECKÉZTETÉS

A lányok kedvenc játéka a „gumiugrás". Egy három-négy méteres, összekötött gumizsinór kell hozzá, no meg két társ, akik kellő magasságban tartják. Az ugrás nehézségi fokát a magasság, illetve az ugrás közbeni feladatok jelentik. Aki „kijárja" a legmagasabb iskolát is, annak bizony alaposan meg kell dolgoznia a „bizonyítványért". Ez a játék kitűnően fejleszti a láb izmait és az ügyességet.

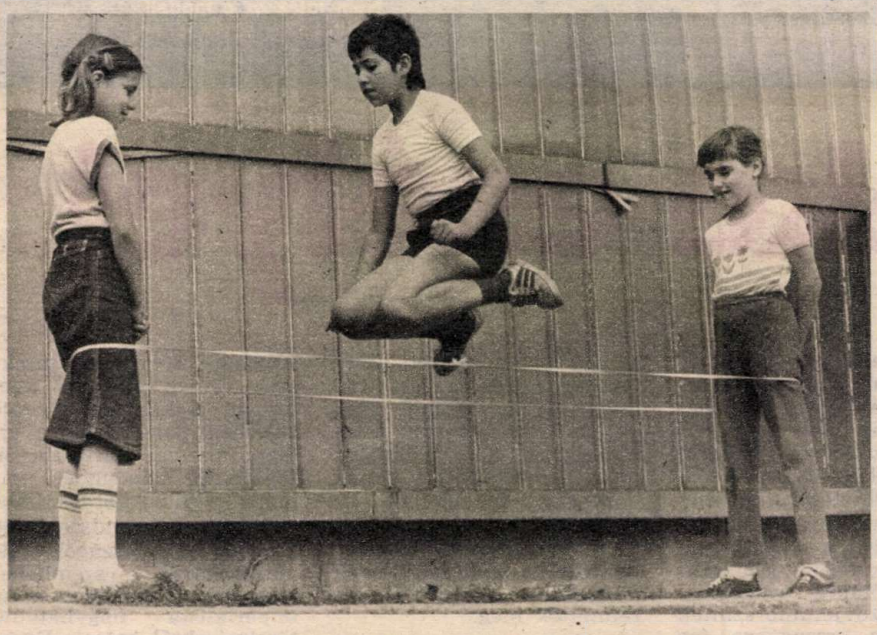

Tillinger Zoltán

GYERMEKSZEMMEL

Néprajzi ihletésű, kitűnő technikával készült képeket láthatnak az érdeklődők az Almássy téri Szabadidő Központ Erzsébetvárosi Műhelyében. A Barcsay gyermekképzőművészeti kör nyári alkotótáborának anyagából állított össze tárlatot. Vezetőjük, Dombyné Szántó Melánia elmondta, hogy sokan továbbtanultak a körből, ezért várja a tehetséges gyerekek jelentkezését. Címük: Erzsébetvárosi Műhely, Budapest VII., Dembinszky u. 26. Telefonszám: 227-473.

ŰRHAJÓS-INASOK

A Világifjúsági Találkozó résztvevői is megismerkedhetnek majd az Ifjú Űrhajósok Klubjával Moszkvában. A gyerekek földi viszonyok között gyakorlatoznak, de űrhajójuk már a kozmoszt is megjárta.

ZSIBONGÓ

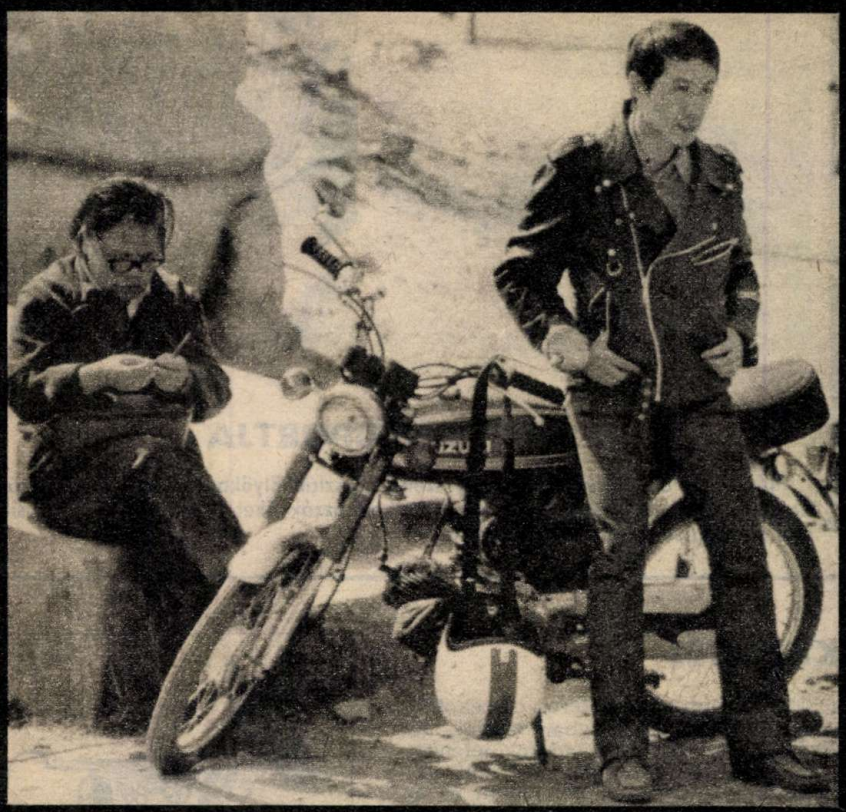

Az utóbbi időben fokozódott Kína és az Egyesült Államok gazdasági együttműködése

Nem játék ez a modell, a tiltakozás egyik formája

A béke esélyei

Jó néhány levél gyűlt össze a nyáron, így ezúttal igyekszem minél tömörebben és minél több levélíró kérdésére válaszolni. Annyit azért előrebocsátanék: a beérkezett levelek tanúsága szerint a kérdések többsége azonos témakört és hasonló, illetve közeli földrajzi térségeket érint. A legtöbben továbbra is a Szovjetunió és az Egyesült Államok viszonyáról kérdeznek, s ezen belül is a leggyakoribb kérdés: milyen esélyei vannak a békének a földön?

Miért nem vették figyelembe a nyugat-európai országok a közepes hatótávolságú rakéták telepítése ellen tüntető százezrek véleményét? — kérdezte Lévai Attila Csongrádról.

Az Egyesült Államok hosszú távú katonapolitikai terveiben jelentős szerepet szán az előretolt, azaz az Európában telepített amerikai rakétáknak. A megfontolás az, hogy egy esetleges nukleáris háborút megvívhat az Egyesült Államok területétől több ezer kilométerre, azaz Európában, hiszen a NATO-szövetségesek területéről indított rakétákra válaszcsapást a Szovjetunió szintén ezekre az országokra fog mérni. Az európai béketüntetések alkalmával éppen ez ellen a lehetőség ellen emeltek szót ezrek és ezrek. Mindezt az adott országok kormányai természetesen felmérték. Ám az Egyesült Államok részéről olyan erős politikai és gazdasági nyomás nehezedett rájuk, amely kikényszerítette a rakéták befogadását. Azt azért még el kell mondani: a Szovjetunió még a rakétatelepítés megkezdése előtt közölte, hogy az Európából indított amerikai rakétatámadásra válaszul a Szovjetunió közvetlenül az Egyesült Államokra, és nem Európára mér atomcsapást. Ennek közvetlen lehetőségét az Egyesült Államok partjai közelében cirkáló rakétahordozó tengeralattjárók hadrendbe állításával teremtették meg.

Milyen érdekei vannak Kínának és az Egyesült Államoknak a közös együttműködésben? — kérdezi Lakatos Zoltán Budapestről, a Kossuth térről.

A legközvetlenebb érdek a Szovjetunióval szembeni fellépés. A csaknem egymilliárdos lakosságú Kína, illetve a legnagyobb imperialista hatalom, az Egyesült Államok más és más okok alapján, de egyaránt a Szovjetunió gyengítésére, ezáltal saját világpolitikai súlyának növelésére törekszik. Ennek ellenére nem csupán a kérdés feltevője számára, hanem sok, a világpolitikával hivatásosan foglalkozó szakember számára is külön kérdés a szocialista belső rendszerű, de a szocialista országok külpolitikájával szembehelyezkedő Kína, illetve az imperialista nagyhatalmi törekvésektől hajtott Egyesült Államok politikai, gazdasági, s részben katonai együttműködése. Kína esetében, mely az ötvenes évek végéig szoros baráti kapcsolatokat ápolt a Szovjetunióval, érdemes megemlíteni, hogy elsőként ismerte el a Salvador Allende demokratikus kormányzatát véres puccsal megdöntő chilei katonai diktatúrát, s több alkalommal indított fegyveres intervenciót az ellen a Vietnam ellen, amelyet korábban —

A NATO-országokban élő emberek nem kérnek az amerikai rakétákból, fegyverekből

VILÁGLÁTÓ

Ezrek és ezrek emelnek szót Nyugat-Európában a rakétatelepítések ellen

az amerikai intervenció alatt hathatós segítségben részesített. Van egy kínai mondás, melyet sok szakértő véleménye szerint Kína a gyakorlatba akar átültetni: eszerint, amíg a tigrisek a völgyben életre-halálra megverekszenek, addig a kínai majom a hegyről nevetve figyeli őket.

Miután a Szovjetunióval való szembenállás a közös platform, érdemes a problémát Moszkva szemszögéből is megvizsgálni. A Szovjetunió katonai erejét — amíg Kínával baráti kapcsolatokat ápolt — teljes egészében nyugatra irányíthatta, hiszen a második világháborús lecke megtanította honvédelme erősítésének szükségességére. A déli „szomszéd" szembenállása azonban most megosztja a szovjet katonai tervezők figyelmét.

II. Erzsébet angol királynő és Margaret Thatcher brit miniszterelnök hogyan függ egymástól — teszi fel a kérdést Szilágyi Erzsébet, aki Szekszárdon a Május 1. utcában lakik.

Az angol nép hagyománytisztelő, s ez tükröződik a máig fennmaradt államformában, mely királyság ugyan, de gyakorlatilag semmiféle jogot, illetve lehetőséget nem biztosít a királynőnek a politikai kérdések eldöntéséhez. Formailag szentesítenie kell valamennyi törvényt, de aláírása automatikusan kerül a hivatalos okmányok alá. Hogy mi történik a királyi családon belül, az inkább a bulvárlapok pletykarovatai, mint a miniszterelnöki hivatalok számára jelent érdekességet.

Bódi János Nagykörűről azt kérdezi, miért szabad az Egyesült Államokban bárkinek engedély nélkül fegyvert tartani.

Az Egyesült Államok törvényei — a kérdező feltételezésével szemben — bizonyos megkötésekkel engedélyezik a fegyverviselést. Ezek a megkötések azonban csupán annyit jelentenek, hogy vásárláskor feljegyzik a fegyver tulajdonosának nevét és adatait. Abban viszont Bódi Jánosnak teljesen igaza van, hogy a világ országai között egyedülálló módon az Egyesült Államokban a legtöbb a fegyvert viselő állampolgárok száma. Ennek oka egyrészt a „teljes szabadság" amerikai értelmezése, másrészt pedig az ingatag közbiztonság, amiért is maguk a hatóságok szorgalmazzák, hogy mindenki maga gondoskodjon biztonságáról. A következmények azonban ezzel általában ellentétesek: a több fegyver természetesen óhatatlanul több jogos, illetve jogtalan fegyverhasználatot von maga után.

Döme Gyöngyi Öttömösről az iránt érdeklődik, hogy a szocialista országokban vannak-e a CIA-hoz hasonló titkosszolgálatok.

A válaszom: igen is meg nem is. A világ minden országa — érdekei védelméből kiindulva — rendelkezik valamilyen hírszerző apparátussal. Ez alól nem kivételek a szocialista országok sem. Arra viszont nemmel felelnék, hogy ezek a szervezetek hasonlóak-e a CIA-hoz. Gondolom, senki előtt nem ismeretlen az a szerep, amelyet az amerikai Központi Hírszerző Ügynökség, a CIA játszott például Salvador Allende chilei népi egységkormányának megbuktatásában, vagy a Fidel Castro elleni merényletkísérletekben. Szintén a CIA aknásította el a nicaraguai parti vizeket, ez a szervezet pénzeli a szocialista országok elleni felforgató akciókat, s itt készültek az Angola elleni 1975-ös agresszió tervei is. A szocialista országok hírszerző szervei elsősorban azt a feladatot kapták, hogy munkájukkal segítsék elő az ország békés termelőmunkájának feltételeit, igyekezzenek meggátolni az országaink elleni külföldi ellenséges tevékenységet. Ezek a szervek nem igyekeznek befolyásolni más országok társadalmi rendjének alakulását, s méginkább nem készítenek elő erőszakos akciókat politikai célból.

Nagy Csaba

MÉTEREK ÉS KÉRDÉSEK

Pillanatfelvétel a kettes bólyánál. Egy szusszanás, amíg az ellenőrző lyukasztás tart, és gyerünk tovább

A pákozdi Zsuppán János egy kaptatóval „birkózik"

A legtöbben még életükben nem vettek részt tájfutó versenyen. Mégis elindultak. Nem győzni akartak, csak egyszerűn kóstolgatni, ízlelgetni ezt a sportágat. Azt mondták, jó ötlet volt, hogy egy tesztlappal kell befejezni a versenyt, ez még érdekesebbé tette az egészet. A Fejér megyeiek kipróbálták már a történelmi tájfutást és ígérik, hogy jövőre, szeptember 29-én újra megrendezik. Ők így szeretnének tisztelegni . . .

FOTÓ: SZALAY BÉLA